

[Marianne Bentsen-Pedersen]

markedet stiller. Desuden foregår en stor del af undervisningen i fritiden – efter arbejdstids ophør – og må siges at være et eksempel på den ekstrainsats, som regeringen ved flere lejligheder har appelleret til befolkningen om.

Hvis nedskæringerne vil medføre, at elever bliver afvist, må en appel om at yde en ekstrainsats forekomme at være en utroværdig opfordring.

Besvarelse (28/1 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

De gældende regler for enkeltfagskurserne skal sikre et reelt undervisningstilbud i amtskommunerne, samt at undervisningen etableres, når reglerne for holdoprettelse er opfyldt. Der er med andre ord ikke hjemmel, hverken i lovgivningen eller i bekendtgørelsen, til at gennemføre adgangsbegrænsning og afvise elever til en tilbudt undervisning, når holdoprettelsesreglerne i øvrigt er opfyldt.

Ændringerne i bloktilskuddene til amtskommunerne følges som bekendt op af en række statslige initiativer med hensyn til regelfastsættelsen, der gør det muligt at justere serviceniveauet, men det er i øvrigt op til de enkelte amtsråd at vurdere, hvilke ændringer man ønsker at foretage i amtskommunens serviceniveau.

Imidlertid vil ændringerne i bloktilskudene og de øvrige ændringer, der fra regeringens side er foreslået for så vidt angår voksenundervisningen, ikke medføre, at man tilsidesætter formål og intentioner med den gældende lovgivning.

Jeg skal endelig understrege, at det er min opfattelse, at de besparelser, der er nødvendige også inden for voksenundervisningen, kan gennemføres med en bedre og mere effektiv ressourceudnyttelse inden for de rammer, lovgivningen giver.

Bortfaldet spørgsmål:

Spm. nr. S 561

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Det er meddelt mig, at spørgsmål nr. S 561, der var stillet af Pelle Voigt (SF) til justitsministeren, den 1. februar 1983 er taget

tilbage af spørgeren. Spørgsmålet, der dermed er bortfaldet, var sålydende:

Til *justitsministeren* (28/1 83) af:

Pelle Voigt (SF):

»Med hvilken bemyndigelse og hvorfor anmodede politiets efterretningstjeneste det svenske sikkerhedspoliti om ikke at tilbagelevere fredsforskeren Owen Wilkes' materiale om de amerikanske baser i Grønland?«

Den næste sag på dagsordenen var:

2) *Forhandling om redegørelse nr. R 5:*

Justitsministerens redegørelse af 20. januar 1983 om praksis for udvisning.

(Anmeldt 20/1 83. Redegørelsen givet 20/1 83. Beslutning om forhandling 21/1 83).

Forhandling

Ole Espersen (S):

I en periode, der er præget af betydelige økonomiske problemer og de politiske problemer, det kan medføre, er der – det viser erfaringen desværre – altid en vis risiko for, at minoriteter kommer til at lide under det, måske i form af svækkelse af retssikkerhed. Det kan især komme til at gælde udlændinge, der i vist alle lande står svagt i forhold til retssystemet, og som ofte kan føles, af nogle i hvert fald, som en økonomisk byrde. At det er gået sådan, har vi set i en række nabolande.

Vi har her i landet, hvor vi nu skal til at revidere udlændingelovgivningen, fået en særdeles gunstig anledning til at vise, at sådan bør det ikke være her. Vi bør bruge anledningen til at markere, at retssikkerhed og humanisme er det meget, meget væsentligt, i dårlige tider måske endda mere vigtigt, at holde fast ved.

Det er derfor lykkeligt, at der utvivlsomt her i folketinget er et flertal for forbedringer af udlændinges retsstilling, måske oven i købet forbedringer, der går videre, end det fremgår af ministerens lovforslag.

Samtidig med at jeg konstaterer det, skal vi nok gøre os klart, at problemerne er mindre her end i vore nabolande, f.eks. i Sverige og i Vesttyskland. Det er de, fordi antallet af udlændinge i Danmark forholdsmæssigt er

[Ole Espersen]

langt mindre end i de to nabolande. Hvor udlændinge dér udgør op til 10 pct. af befolkningen, er procenten her i landet vel omkring 2, og tager vi kun indvandrere, der kommer fra lande uden for Europa, er procenten helt nede på 1. Jeg nævner det, fordi vi ikke i nogen form for selvtilfredshed skal undervurdere andres problemer.

Men samtidig med at vi glæder os over, at vi i denne periode utvivlsomt vil være i stand til at forbedre udlændingenes retsstilling, må vi nok gøre os klart, at når der utvivlsomt er et så bredt flertal for det, så skyldes det den ret restriktive, kan vi godt sige, danske indvandrerpolitik, der har været ført. Denne politik har i nogle tilfælde kunnet virke noget håndfast, nogle vil sikkert synes hård, men den har til gengæld medført, at de indvandrere, der er her, har kunnet leve en bedre og mere sikret tilværelse, end de har kunnet i visse andre lande, hvor man i hvert fald i nogle perioder har ført en politik, der i højere grad var udtryk for bare at lade stå til eller ligefrem udtryk for, at erhvervslivet i visse perioder skulle have så meget billig arbejdskraft som muligt. Vi ser ulykkelige eksempler på, hvad det kan medføre, netop i disse dage i Afrika.

Det afgørende er, at vi benytter os af det bedre udgangspunkt, vi har, og som vi har skabt os i kraft af den politik, der er ført, til at skabe en endnu højere grad af sikkerhed og tryghed for udlændinge her i landet. Med udgangspunkt i justitsministerens redegørelse om praksis for udvisning vil jeg nævne nogle områder, hvor det forekommer mig, at erfaringen med de regler, vi har, kræver, tilsiger nogle lempelser, men også ændringer af anden karakter, som vi har rimelige muligheder for at gennemføre, uden at indvandringen af den grund på nogen måde skulle komme ud af kontrol med de følger, jeg lige har nævnt.

Det, der især har påkaldt sig interesse, er nok udvisning på grund af kriminalitet. Det er i og for sig, kan man godt sige, lidt beklageligt, at det specielt er det, der har påkaldt sig den store interesse, for det giver ligesom et indtryk af, at udlændinge er mere kriminelle end andre, at det væsentlige problem med de udlændinge, vi har her i landet, når vi ser på deres forhold til Danmark, er deres kriminalitet. Det er jo helt forkert. Udlændingene er tværtimod i gennemsnit belastet med mindre kriminalitet end den danske del

af befolkningen. I enkelttilfælde kan der naturligvis være tale om sager, der er alvorlige for den enkelte udlænding, som de regler, vi har, måtte ramme. Det forekommer os, at en vis begrænsning af disse udvisninger er forsvarelig. Jeg tænker bl.a. på udlændinge, som er kommet her til landet som børn eller ganske unge, og som så at sige er vokset op her i landet. Dér mener jeg, at vi må tage risikoen for, at der optræder kriminalitet. De er ikke kommet her til landet for at finde et udgangspunkt for lovovertrædelser. De er kommet her af grunde, som de typisk ingen indflydelse har haft på selv. Jeg mener, at en lempelse her klart er nødvendig.

Også i andre tilfælde, hvor udlændinge er kommet her til landet som voksne, har etableret familie, fået kone eller mand og børn og har boet her i længere tid, vil jeg tro, at vi i fremtiden bør se mere nuanceret på forholdene, end vi hidtil har ment det muligt.

En anden form for kriminalitet, som typisk ikke medfører alvorlige straffedomme, er den, der består i overtrædelse af reglerne om ophold og arbejde her i landet. Disse lovovertrædelser er for så vidt af en vis formel karakter i den forstand, at de ikke i sig selv går ud over danske statsborgere. Udvisninger i mange af disse tilfælde er nødvendige og vil utvivlsomt også i fremtiden være nødvendige for overhovedet at få overholdt vor lovgivning om adgang til og ophold her i landet. Men også her tror jeg, at vi i nogle tilfælde har råd til at tillægge menneskelige hensyn større vægt. Har udlændingen, selv om det måtte være i en periode, hvor han opholder sig her i landet, giftet sig og måske fået eller venter et barn, så vil en udvisning på 1 år eller 3 år kunne virke hårdt. Jeg tror, at vi har råd til, da vi jo alligevel ved, at udlændingen kommer tilbage til landet på et eller andet tidspunkt, i hvert fald at sætte denne periode ned og måske i nogle tilfælde helt undlade at nægte den pågældende ret til ophold i landet.

I det hele taget kan man sige, at selv om en sådan ændret politik måske ville medføre en noget større risiko for misbrug – det gælder ikke blot dem, jeg nu beskæftiger mig med, det område, jeg nu omtaler – skal vi hele tiden være klar over, at den risiko, vi søger at imødegå, ikke må medføre, at vi overvurderer den, tillægger den altafgørende

[Ole Espersen]

betydning i forhold til de menneskelige hensyn, der også bør tages.

Et specielt vanskeligt problem synes jeg er personer af samme køn, der ønsker at leve sammen. Er de af forskellig nationalitet, er det næsten umuligt for dem at komme til at leve sammen på fornuftig vis. Det er klart, at der her også er risiko for misbrug, måske større, men også her må de menneskelige hensyn tillægges ganske stor vægt. Jeg skal ikke bebrejde ministeren, at han ikke har taget udtrykkelig stilling til dette problem i lovforslaget. Det er et problem, der er ganske vanskeligt at løse, men jeg håber, at vi kan finde en løsning.

En anden mangel, den hidtidige lovgivning har lidt af, og som praksis derfor også har lidt af, er vanskeligheden ved at få en egentlig, skal vi sige helt uafhængig vurdering af de fakta, der skal lægges til grund for beslutninger om udvisning, om nægtelse af opholdstilladelse osv. Der er her tale om, at der skal sandsynliggøres en tilknytning i form af attester eller på anden måde, og hvor vurderingen af, om beviset er til stede, om sandsynligheden er til stede, ikke foretages af en domstol. Det er typisk domstolenes opgave at foretage endelige bevisvurderinger, og jeg mener, at der er mange tilfælde, hvor det er utilfredsstillende, at den grundige behandling, domstolene er indstillet på at foretage, har erfaring i at foretage, ikke kan ske i disse menneskelige set meget, meget afgørende situationer. I virkeligheden er en domstolsprøvelse her af i hvert fald mindst lige så stor betydning som det, der foreslås, og som vi kan tiltræde, nemlig at det er domstolene, der træffer afgørelse om udvisning efter straffedomme. Måske er en domstolsprøvelse her i virkeligheden af større betydning, for når en straffedom foreligger, så er facts jo til stede. Det er de ikke altid i disse tilfælde, og derfor håber jeg, at vi, selv om jeg kan se problemerne, kan finde en løsning, som gør, at en øget grad af domstolsprøvelse også i andet end rene straffesager bliver mulig.

Lad mig afslutningsvis sige, at jeg ikke vil bebrejde ministeren, at forslaget er fremsat så overordentlig hurtigt, som det er sket, ja, faktisk før vi havde betænkningen. Det medfører ganske vist, at vi ikke har haft lejlighed til at se, hvordan forskellige andre myndigheder, organisationer, specielt indvandrerorganisationer, vurderer den gældende praksis i

forhold til de lovændringer, man ønsker. Men jeg har forståelse for, at ministeren har været utålmodig. Det har adskillige andre, i hvert fald justitsministre, også været, og folkettinget. Det er ikke en kritik af udvalget, som har gennemført et meget omfattende arbejde inden for et særdeles kompliceret område. Denne hurtige fremsættelse må blot ikke betyde, at de, der har et rimeligt krav på at blive hørt, ikke bliver hørt, og vi må sørge for, at det kan ske under udvalgsbehandlingen.

Hagen Hagensen (KF):

Denne redegørelsesdebat har allerede vist, hvor svært det er at adskille redegørelsen fra det lovforslag, vi om kort tid skal drøfte. Ministeren er fremkommet med sin redegørelse som optakt til det lovforslag, vi har som næste punkt på dagsordenen, og jeg vil først og fremmest sige, at der er grund til at anerkende, at ministeren så hurtigt er kommet med sit lovforslag, efter at der er fremkommet en betænkning, fordi tinget derigennem kan få en vurdering af, hvor man ønsker at gå hen med en ny udlændingelovgivning. Der skal være tid til alt, givetvis, til at høre, til at forsvare og til at få undersøgt forholdene. Det er ingen kritik af dem, der så grundigt har arbejdet med betænkningen, men det har været længe, så der er grund til at anerkende, at ministeren så hurtigt som gør liget kommer til tinget, således at vi kan få forholdene frem til vurdering.

Redegørelsen er en optakt til lovforslaget, og jeg har ikke særlig meget at sige om selve redegørelsen ud over at trække frem, hvad ministeren også gør, at det, man har fokuseret på i den offentlige debat, nok er de individuelle grænsetilfælde, hvor forholdet, som det siges i redegørelsen, beror på en vanskelig afvejning af forskellige hensyn, der med styrke taler i hver sin retning. Der er ikke spor tvivl om, at sådan noget kan give gny i offentligheden, i pressen og på anden måde, hvor man synes, at det kommer til at gå ud over et enkelt menneske, men hvor det ofte vil være en noget ensidig bedømmelse, der kommer frem i den offentlige debat. Derfor er de nok, som det også siges i redegørelsen, mindre egnede som grundlag for en generel og almen drøftelse af praksis og af, hvordan loven skal være fremover.

[Hagen Hagensen]

Der er givetvis et hensyn at tage til mange, der er kommet til vores land. Det er der for mig ikke nogen tvivl om. Ganske mange af dem, der er kommet hertil, har ønsket varigt at være her og har ønsket at bosætte sig her sammen med deres familier, og det må der givetvis tages hensyn til. Det er for mig at se givet, at når man kommer her på den måde, at man vil være her varigt, så må man også søge at stræbe efter at føle sig knyttet til det land, man er kommet til, og også sørge for, at man har en levevis, der i alle måder lever op hertil. Det gamle ord: skik følge eller land fly gælder vel også her.

De særlige forhold, der har været, har i nogen grad deres udspring i den store gruppe mennesker, vi fik ind omkring 1970, hvor der var et akut behov for arbejdskraft. Vi fik jo et indvandrerstop i 1973, som vi, som forholdene er nu, må fastholde. Det er ganske givet. Jeg tror også, at mange af dem, der har ledige hænder i dette land, må finde, at det er rimeligt, at man opretholder indvandrerstoppet, således at man ikke på den måde kommer til at gøre arbejdsforholdene værre og arbejdsledigheden større.

En gennemgang af de forhold, der er nævnt i redegørelsen, har jeg ikke særlig grund til at foretage. Jeg kan holde mig til, hvad ministeren har skrevet. Blot må jeg understrege, at menneskelige hensyn naturligvis må tillægges afgørende vægt, når der er tale om at føre familier sammen, når den enkelte er kommet herind og naturligt ønsker at få sin familie med sig.

Jeg synes også, der er grund til at nævne, at en ganske stor del af dem, der udvises, bliver det, fordi de er kommet ind i landet på uretmæssig vis, og så har de vel ingen krav på at være her. Der kan, hvis de har været her i længere tid, være hensyn at tage dertil, men stort set må man sige det, som jeg sagde før, at man må følge skikken, som den er, og sørge for, at man kommer ind i landet på regelret vis. Derfor kan det ikke altid være afgørende, om man har indgået ægteskab eller på anden måde lever fast sammen med nogen her i landet. Det er ikke afgørende for vor stillingtagen til, om man kan være her, hvis man ikke følger de regelsæt, vi nu har her i Danmark. Også over for dem, der gør sig skyldige i misbrug af spiritus, af stoffer, så det kommer til at gå ud over dem selv og andre, må vi efter min opfattelse have en

forholdsvis fast linje, således at det kan medføre udvisning.

Langt den største del af drøftelserne er gået på dem, der bliver udvist efter at have udstået straf her i landet, fordi de har begået grovere lovovertrædelser. Der er der for mig ingen tvivl om, at vi også fremover må fastholde en ganske streng linje. Er man idømt straf for en alvorlig lovovertrædelse, så må man også regne med, at man udvises. Når vi kommer til at drøfte lovforslaget, vil jeg understrege det rigtige i, at det nu bliver domstolene, der prøver det, og at det sker i forbindelse med straffesagen, så man ved nøjagtig, om straf, der er idømt, nu også medfører, at man skal udvises. I enkelte tilfælde kan der ske det, at forholdene ændrer sig, nu vel, så kan der være tale om, at man lader være med at foretage udvisningen. Det er helt givet, at det på den ene side må være lovovertrædelsens karakter og grovhed, der tæller, og på den anden side må være spørgsmålet om, hvordan den pågældendes egne forhold er, og hvilken tilknytning der har været her til landet.

Men som et overordnet hensyn står for mig hensynet til vort eget lands borgere, der på godt og ondt må tage forholdene, som de nu engang kan være her i landet. De må kunne kræve, at man må frigøre sig for udlændinge, hvis egen levevis bærer præg af misbrug af dem selv eller af andre – især de udlændinge, der groft overtræder lovgivningen, især ved forbrydelser på narkoområdet. Her må jeg henvise til, hvad ministeren siger i sin redegørelse om, at hensynet til udlændinge efter hans opfattelse må vige for hensynet til, at vore børn og unge ikke kommer i ulykke ved brug af stoffer. Der er for mig ingen tvivl om, at det må være bærende for os. Ellers kan vi efter min opfattelse ikke fortsat klare tingene, som vi egentlig bør gøre det.

Jeg siger tak til ministeren for redegørelsen. Når vi når til lovforslaget om udlændinge, vil der blive gjort en række yderligere bemærkninger fra min side om, hvordan jeg finder at forholdene fremover passende bør være.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg vil godt starte med at takke ministeren, fordi vi får denne debat om loven og forholdene for udlændinge i Danmark. Det

[Bjørn Elmquist]

er en debat, der har ladet vente længe på sig. Det er der mange gode årsager til, men det har hastet med at få den. Derfor tak til ministeren.

Redegørelsen gennemgår den aktuelle situation. Den tager udgangspunkt i det akutte behov, vi havde i 1969–1971 for arbejdskraft, og siger vel lige ud af posen, at det var den egentlige årsag til, at vi i de år fik så mange udlændinge hertil – gæstarbejdere, fremmedarbejdere, og hvad det var, vi kaldte dem. Ministeren siger også – ikke bare mellem linjerne, men også direkte i sin redegørelse – at det pålægger os her i det danske samfund et særligt ansvar over for de mennesker, vi hentede hertil, så at sige. I dette synspunkt er vi i venstre ganske enige.

Vi er endvidere enige i det, som ministeren fastslår, at vi må fastholde vort indvandrerstop, som det har været gældende i vel efterhånden 10 år, siden 1973. Der er naturligvis undtagelser fra dette indvandrerstop. Vi har nogle traktatlige forpligtelser. De traktatlige forpligtelser favoriserer, kan vi sige, især statsborgere fra andre nordiske lande, men de favoriserer også – til en vis grad i hvert fald – EF-landene. At vi dermed i praksis kommer ud i noget, der godt kan virke som en slags diskriminering, idet indvandrerstopet så kommer til at gælde over for visse grupper af nationaliteter, kan godt virke uheldigt. Det mener jeg i hvert fald. På den anden side må vi fastholde, at sådan er forholdene, og vi kan i hvert fald ikke begynde at ændre på vore traktatlige forpligtelser.

Narkoproblemerne, problemerne omkring narkokriminalitet, får i redegørelsen en særlig omtale, og man kan vel nok sige, at justitsministeren her indtager en nok så kategorisk, streng holdning til fordel for et beskyttelsessynspunkt for unge og børn her i Danmark. Jeg må sige, at vi i venstre er enige heri. Vi opfatter narkokriminaliteten på internationalt plan som en, heldigvis, forholdsvis særegen art af kriminalitet. Den er hurtigt til bens, den kan hurtigt finde hen, hvor der er huller i systemet, eller – hvis man vil kalde det det – hvor der er paradissagtige tilstande. Derfor skal vi være meget, meget forsigtige med at lempe den praksis, som vi har haft på dette område.

Jeg vil herefter gerne gå over til nogle mere principielle synspunkter, som vi i venstre har med hensyn til disse spørgsmål. Det ved-

rører i første række en kritik af den praksis, vi har haft i de sidste år.

Det første kritikpunkt, der springer i øjnene, er mangelen på klare retsregler. Det er en meget dårlig retssikkerhed, vi giver de mennesker, der er omfattet af reglerne, hvis de ikke nogetsteds klart kan læse, hvad der gælder. Hvad er mulighederne for at komme ind, hvad er risikoen for at blive afvist, for at blive udvist? Derfor er vi helt med på, at vi bliver nødt til i den fremtidige ordning at få rettet op på dette punkt. Retssikkerheden har simpelt hen været for dårlig.

Det andet kritikpunkt drejer sig om de administrative afgørelser, selv i kriminelle sager. Hvis man ser på dette ud fra et menneskerettighedssynspunkt og vi oven i det lægger, at danske ikke udsættes for de samme administrative afgørelser – jeg vil ikke sige administrativ vilkårlighed, men i hvert fald, at man ikke kan gå til domstolene og få prøvet disse ting – lægger vi op til en forskelsbehandling, og jeg synes nok, vi må sige, at vi har været betænkelig nær ved i vor hidtidige praksis at krænke menneskerettighederne på dette område.

Hvad udvisning i kriminelle sager angår, kan man jo sige, at der er blevet givet straf to gange. At man så ved prøveløsladelserne har prøvet på at kompensere herfor, har ikke kunnet fjerne det anklagepunkt, man kan have, synes jeg, at udlændinge har fået en straf oven i hatten. Det vil vi meget gerne i den fremtidige ordning være med til at fjernet, men i forbindelse med spørgsmålet om domstolsprøvelser i det hele taget må vi vel nok i vores retsudvalg i den nærmere udvalgsbehandling af det næste lovforslag – det, vi skal diskutere om lidt – være indstillet på at se, hvor meget det koster, det, som mindretallet i betænkningen, vi har til vor rådighed, har peget på. Der er jo stillet to modeller op. Om det er et økonomisk spørgsmål, og hvor meget det vil koste, skal jeg vende tilbage til, når vi behandler det næste punkt på dagsordenen.

Man kan rejse spørgsmålet: har vi kørt for hårdt i vor hidtidige udvisningspraksis? Her er der især fire punkter, jeg vil rejse.

Det første er spørgsmålet om familiesammenførelser. Har vi taget tilstrækkelige hensyn til børn under 16 år, der skal ind til forældre, der bor her i landet? Har vi taget til-

[Bjørn Elmquist]

strækkelige hensyn til gamle, der gerne vil ind til deres børn, der bor her i landet?

Der er også det spørgsmål, som de homo-seksuelle peger på. I takt med, at vi i vor ægteskabslovgivning rejser spørgsmål om samlivsformer og har en helt anden holdning dertil, end vi havde for 30 år siden, bliver vi også nødt til, mener jeg, i udvalget at se nærmere på, hvad vi gør på disse områder, så vi ikke nærmer os en krænkelse f.eks. af den europæiske menneskerettighedskonvention, der helt klart taler om, at der er et forbud mod at forskelsbehandle ud fra seksuelle opfattelser. Det er et meget svært, meget kompliceret spørgsmål, for der er naturligvis en risiko for omgælder. Det skal vi ikke prøve på at se bort fra, mener vi i hvert fald. Men igen er det et af de kritikpunkter, man kan rejse.

Et tredje er flygtningene, og et fjerde er kriminaliteten, som jeg har været inde på. Det rejser selvfølgelig et meget, meget svært spørgsmål igen. Er vi parate til her i den danske befolkning og i det danske folketing at acceptere, at de i Danmark fastboende udlændinge er mennesker ligesom os andre? Er vi parate til at acceptere, at de også er kriminelle ind imellem, at der er en vis procent, en vis promise måske, der er kriminelle? Det er nok det springende punkt, om vi kan acceptere det. Det er det, vi under det næste dagsordenspunkt skal prøve på at finde nogle løsninger på.

Jeg skal slutte af med at ridse de hovedsager op, som venstre vil lægge vægt på ved den fremtidige praksis. Jeg er godt klar over, at det faktisk er lovforslaget, vi her tager hul på, men da vi har lidt bedre tid, end vi har under det næste dagsordenspunkt, hvor vi måske skal ned i paragrafferne, vil jeg godt tillade mig at sige følgende: vi mener, vi må prøve på at bringe Danmarks interne og eksterne menneskerettighedskrav bedre i overensstemmelse med hinanden. Ind imellem farer vi fra dansk side ud med kritik mod fremmede lande. Det synes jeg er berettiget en gang imellem, f.eks. hvad Tyrkiet angår for tiden. Men så må vi være helt sikre på, at vi har orden i eget hus, at vi ikke selv begiver os ud i krænkelse af menneskerettigheder, uanset om det drejer sig om danske eller udlændinge.

Et andet overordnet hensyn er, at vi må sikre overensstemmelse med den indvandrer-

politik, den politik for indpasning i det danske samfund, som man i indenrigsministeriet er ved at lægge sidste hånd på, og som vi i foråret skal til at drøfte her i folketinget. Hvad nytter det, om man dér har en meget omhyggelig politik lagt frem, hvor vi prøver på ad nænsom vej at indpasse udlændinge, der bor i Danmark, i det danske samfund, og vi så har en udvisningspraksis, der falder som øksehug? Hermed har jeg ikke sagt, at det er det, justitsministeren lægger op til. Jeg vil bare gerne fastholde, at vi bliver nødt til at samordne de to ting. Det er noget af det, vi må gøre i vores udvalgsarbejde.

Det sidste hovedsigtte, venstre vil prøve på at realisere ved den lovgivning, der skal til nu, er, at vi ikke må ende i tilstande, hvor udenlandske kriminelle trækkes hertil. Det er noget, der skal afvejes med de andre punkter, jeg har været inde på; og som jeg nævnte tidligere i mit indlæg, gælder det helt klart først og fremmest narkoforbrydelserne.

Formanden:

Jeg vil gerne sige, at jeg finder ingen problemer ved, at man under redegørelsesdebatten også omtaler de efterfølgende sager på dagsordenen. Det er jo sådan, at justitsministeren i sin redegørelse selv har gjort bemærkninger om det lovforslag, der er fremsat.

Ebba Strange (SF):

Jeg skal også takke, fordi justitsministeren har givet os denne redegørelse for den hidtidige udvisningspraksis, som kan være et rimeligt udgangspunkt for en drøftelse af, hvad der skal ske i fremtiden på dette område.

Der bor godt 100.000 udlændinge i Danmark. Af disse er cirka halvdelen hjemmehørende i de nordiske lande og i EF. Den anden halvdel kommer fra lande uden for disse områder – ofte fra lande og kulturer, der er meget forskellige fra den danske.

Problemer med udvisning forekommer i alle grupper. Vi har oplevet, at unge mennesker fra vore nordiske nabolande er blevet udvist, fordi de har overnattet sammen med BZerne på Nørrebro, eller fordi de har haft et par gram hash i lommen. Vi har oplevet, at unge mennesker fra EF-lande bliver sendt hjem, hvis det ikke er muligt for dem umiddelbart efter endt uddannelse at skaffe sig

[Ebba Strange]

arbejde. I nogle af de tilfælde forekommer den danske udvisningspraksis urimelig og ikke særlig meget i overensstemmelse med de ord, vi ellers bruger, når vi taler om den nordiske samhørighed og fortræffeligheden ved De europæiske Fællesskaber.

Men de mest alvorlige problemer knytter sig nok alligevel til de udvisninger, der sker og er sket af mennesker fra fjernere liggende lande, fra andre kulturer. Dem vil jeg dele ind i tre grupper. For det første flygtninge, der søger politisk asyl i Danmark. For det andet mennesker, der kommer hertil på besøg. For det tredje mennesker, der kommer hertil for at søge fast ophold, herunder de mennesker, der faktisk har fået ophold, enten fordi de har fået en permanent opholdstilladelse, eller fordi de regelmæssigt får deres opholdstilladelse fornyet.

Med hensyn til flygtningene knytter udvisningsproblemerne sig især til to ting. For det første om de, der søger flygtningestatus, overhovedet kan blive anerkendt. Her har vi haft nogle problemer, ikke mindst med flygtninge fra Tyrkiet i den senere tid. For det andet er der problemer med det, der kaldes reglen om første opholdsland, altså kravet om, at en flygtning skal søge asyl i det første land, han tager ophold i efter sin flugt. Denne regel mener vi i SF bør tages op til revision. Vi ved, der ligger en international konvention bagved, og den er rimelig i forhold til en lang række lande, men den skaber problemer hos en del flygtninge. Mest alvorligt har jeg været ude for det hos sydafrikanske flygtninge, der har fået at vide, at de skulle rejse til Lesotho, som var det første land, de var kommet til, til trods for at mange pålidelige kilder, hverunder folk fra Mellemfolkeligt Samvirke, har kunnet dokumentere, at Lesotho ikke var noget trygt land at være i for flygtninge fra Sydafrika. Det er et af de tilfælde, hvor de oplevelser, folk har på deres egen krop – hvad enten det er danske udsendinge, eller det er mennesker, der kommer fra det pågældende område – støder sammen med de teorier, der arbejdes med i den danske administration. Det er frygteligt, at Danmark skal være skyldig i, at flygtningene flakker rundt fra det ene land til det andet uden at kunne blive modtaget.

Med hensyn til mennesker, der kommer til Danmark på besøg – enten på et turistvisum eller bare på almindeligt besøg, for man har

jo lov til at rejse til Danmark – mener jeg ikke, vi bør være særlig varsomme. Begår de kriminalitet, overtræder de vores regler af den ene eller den anden art, kan de få at vide, at så kan de godt rejse hjem igen.

Helt anderledes mener jeg, det forholder sig med mennesker, der har fast ophold i Danmark, og som har haft det i nogen tid. De ca. 50.000 indvandrere fra andre lande end EF og Norden kom, som det er blevet sagt flere gange i debatten, til Danmark, da der manglede arbejdskraft til en lang række ubehagelige job. Mange havde dengang planer om at vende tilbage, men forholdene ændrede sig både i deres hjemland og her hos os, og situationen er nu, at mange af dem ønsker at blive. Det peger ministeren også på i sin redegørelse.

Hvis de har søgt og fået dansk statsborgerskab, er de retssikrede som andre danskere, selv om deres opholdstid er den samme som en lang række af deres landsmænds. Der kan være forskellige grunde til, at folk ikke søger indfødsret, selv om de kunne få det, hvis de søgte. Der kan være mange følelser involveret i det.

Justitsministeren påpeger i det lovforslag, vi skal behandle bagefter, og er inde på i sin redegørelse, at han ikke mener, der er grund til at ændre udvisningspraksis, men mener, at praksis bør lovsikres bedre. Det er vi uenige i i SF. Vi mener, at det ville være et vigtigt skridt i retning af en egentlig indvandrerpolitik, hvis vi kunne give den gruppe, jeg sidst har talt om, den sikkerhed, der ligger i at lovbestemme, at har de haft fast, lovligt ophold her i en årrække, så har de ret til at være her, også selv om de begår kriminalitet. Den eneste kriminalitet, vi ville undtage i SF, er angreb på statens sikkerhed, og det vil ikke ramme ret mange. Efter redegørelsen handlede det om 1 i 1981 og 0 i 1980, så det skulle ikke være det store problem.

Ministerens lægger stor vægt på at ville bevare praksis af hensyn til narkoproblemet. Han vil beskytte danske unge mod at blive stofmisbrugere ved at opretholde praksis. Det antal udlændinge med fast tilknytning til Danmark i mere end 2 år, der årligt udvises efter afsoning af narkodomme, udgør efter den betænkning, der ligger til grund for det senere lovforslag, ca. 25. Af disse har kun 10–15 stykker mere end 5 års ophold i Danmark. Tror ministeren virkelig, at det er disse

[Ebba Strange]

10-15-25 mennesker, der er så afgørende for, at vores unge bliver narkomaner? Jeg mener, det er en fordrejning af debatten om narko-forbrydelser og misbrugsårsager, en argumentation, der er med til at dreje narkoproblemet væk fra de andre, helt væsentlige årsager.

Flere af de domme, man er blevet udvist for, viser, at det langt fra altid er store bagmænd, der bliver udvist. Det er typisk småhåndlangere, der ligesom danskere bør have udstået deres straf, når de er færdige med at afsone, og ikke have pålagt den tillægsstraf, det er at blive vist ud af det land, de ønsker at leve i, hvor de måske har familie, børn og ægtefælle, og hvor det ikke kun er den dømtes tilværelse, man smadrer, men hele familiens.

Vi kan drøfte, efter hvor mange års ophold de bør have den rettighed. Udlændingevalgets mindretal foreslår 7 år. I SF synes vi, det er lige rigeligt nok. På baggrund af flere konkrete sager vil vi gerne gå længere ned, maksimalt til 5 år, men gerne længere ned endnu. Dog ikke under 2 år, skal jeg skynde mig lidt at sige, men et eller andet sted derimellem.

Til indvandrergruppen knytter der sig andre problemer end udvisningsproblemer, typisk familiesammenføringsproblemer. Selv om vi i SF ville anse det for at være ideelt, om Danmark kunne være et land, hvor alle, der ønskede det, kunne slå sig ned, foreslår heller ikke vi det generelle indvandrerstop ophævet. Vi må se i øjnene, at vi har en stor arbejdsløshed. Vi har problemer i vores eget land, og derfor er tiden ikke inde til at imødekomme dette, der kunne være et ideelt ønske. Men vi vil meget gerne være med til at skabe en større sikring for, at mennesker, der bor her, kan få deres familier herop – børn, gamle forældre og måske andre, som de føler de har en forpligtelse over for. Der er store forskelle på de familiemønstre, vi lever efter her i landet, og de familiemønstre, der er gældende i en lang række af de kulturer, det her handler om, og vi mener, at vi i højere grad bør respektere de familiemønstre, der gælder.

Særlige tragedier har der været knyttet til tilfælde, hvor børn er blevet udvist, fordi der har været modstrid mellem de dokumentationer, der har foreligget om børnenes alder

fra ansøgerne og fra de danske myndigheders side.

Endelig skal også jeg nævne problemerne omkring parforhold. De er blevet rejst af et par tidligere ordførere, men jeg vil også gerne tage dem med. Unge mennesker rejser meget, og unge mennesker forelsker sig – det gør ældre også, men måske knap så hyppigt som de unge – oftest i en af det andet køn, nogle gange i en af samme køn. I stedet for at håndhæve meget strenge ægteskabsregler, som for nogle kan være fristende at misbruge, som for andre, nemlig de homoseksuelle, er umulige at bruge, og som endelig af andre opleves som noget, man bliver nødt til for at kunne være sammen, synes jeg, vi skulle finde et andet samlivsbegreb at knytte til dem, der ønsker at leve sammen i et parforhold. Jeg synes, vi skulle give folk lov til at leve sammen med den, de gerne vil leve sammen med, uden at de behøver at frygte at blive udvist, og jeg mener, vi må kunne finde en regel for det, som både hindrer proformaægteskaber – for de er jo heller ikke til at holde ud – tvangsægteskaber eller det, at homoseksuelle ikke kan få lov at leve sammen.

Knud Lind (FP):

Indledningsvis vil jeg gerne takke justitsministeren for hans skriftlige redegørelse, men også for hans store åbenhed i spørgsmålet om udlændinges ophold, indfødsret m.v. Jeg tænker her på det besøg, som justitsministeren så velvilligt fik op at stå for indfødsretsudvalget.

I sin redegørelse kommer ministeren naturligt ind på sit lovforslag. Derfor er det svært at skelne imellem redegørelsen og lovforslaget.

Ministerens redegørelse og ministerens lovforslag om udlændinge bygger på den fyldige betænkning, nr. 968 af 1982, om udlændingelovgivning. Når ministerens redegørelse og lovforslag til en udlændingelov alligevel er kommet lidt bagvendt til denne verden, nærmest ved et kejsersnit, skyldes det formentlig nogle bombastiske udtalelser fra justitsministeren om, at han ville gå af, såfremt den normale udvisningspraksis ikke blev overholdt i en enkelt sag. Da justitsministeren havde besindet sig og mærket ministertaburetten vakle, var gode råd dyre. Derfor valgte ministeren at fremme redegørelsen

[Knud Lind]

og lovforslaget om udlændinge for at undgå at skulle stå til ansvar for sine egne udtalelser om at gå. Dermed blev redegørelsen også gjort til en hastesag. Det medførte, at betænkningen om udlændingelovgivning ikke fik den sædvanlige høringsrunde hos interesserede samfundsgupper.

Fremskridtspartiet havde gerne set en debat i befolkningen om udlændingebetænkningen. Jeg er nemlig bange for, at det ikke helt er gået op for befolkningen, hvor kraftige lettelser der sker i den nye lovgivning med de nye tanker om udlændinge. Jeg vil vove den påstand, at hvis justitsministerens redegørelse og lovforslag om udlændinge med de rettelser, som socialdemokratiet, de radikale, SF og VS ønsker at påtvinge ministeren, kom ud til befolkningen til folkeafstemning, ville både redegørelse og lovforslag blive forkastet ved en sådan folkeafstemning. I befolkningen holder man sig mere til det gamle ordsprog: skik følge eller land fly.

Der har i pressen igennem adskillige år været ført en kraftig hetz mod fremmedpolitiet, som i realiteten kun har efterlevet tidligere socialdemokratiske justitsministres bekendtgørelser om udlændinges adgang til og ophold i Danmark. Den sidste så dagens lys den 23. maj 1980. Den ansvarlige var den daværende justitsminister, hr. Henning Rasmussen.

Den væsentligste årsag til utilfredsheden med fremmedpolitiet skal retteligt placeres hos socialdemokratiet, som i årevis har talt om at forbedre retstilstanden og forholdene for udlændinge uden at gøre noget ved selve spørgsmålet alligevel. I socialdemokratiets sidste handlingsprogram om indvandrere, som tilfældigvis så dagens lys lige op til sidste valg, var der ingen grænser for, hvad socialdemokratiet ville gøre for udlændingené. Men det forblev ved de store ord og løfter. Retstilstanden vedrørende udvisning og opholdstilladelse m.v. blev der ikke ændret ved. Nå, socialdemokratiet nåede dog lige netop til kommunevalget at give udlændinge, der har opholdt sig i Danmark i 3 år, valgret. Men de virkelige problemer i spørgsmålet om udlændinges ophold her i riget gjorde man ikke noget ved. Dog skal det nævnes – for socialdemokratiet skal trods alt også roses – at det var socialdemokratiet, der den

29. november 1973 indførte et indvandrerstop.

Fremskridtspartiet har adskillige gange gjort sig til talsmand for, at udvisningssager burde domstolsprøves, og har været tilhænger af en sådan praksis. Det er vi stadig, men vi er betænkelige ved den udformning, som ministerens regler og hans tanker har fået vedrørende dette spørgsmål.

Jeg vil ikke undlade at gøre opmærksom på, at der tidligere har været regler om bortvisning fra riget ved dom. Den daværende bestemmelse i straffelovens § 76 blev ophævet i 1965. Hvorfor gjorde den det? Fordi den ikke virkede på tilfredsstillende måde. Hovedårsagen til, at den ikke virkede på tilfredsstillende måde, var ganske enkelt domstolens langsommelighed i behandlingen. Derfor kan vi godt blive en lille smule betænkelige, når man ønsker at indføre næsten samme system med ankeregler og bestemmelser som f. eks. i lovforslagets § 49, som gør udvisningen næsten illusorisk.

Hvis fremskridtspartiet skulle have udfærdiget en udlændingelov, ville den have set lidt anderledes ud, og det ville redegørelsen også. Den ville på nogle områder have været mere klar i sin udformning.

Vi kunne tænke os andre regler vedrørende førstegangsarbejds- og opholdstilladelse. Vi finder det rimeligt, om en udlænding forinden indrejse i Danmark i en dansk bank eller på en spærret konto havde deponeret penge til eventuel hjemrejse til sit hjemland eller stillet tilsvarende hjemrejsegaranti. Denne regel har været paktiseret i andre store indvandrerlande som f. eks. USA, hvor man oven i købet ønskede, at der skulle være en garant. I Danmark kunne f. eks. arbejdsgiveren være garant i dette tilfælde.

Vi kunne også tænke os, at bistandslovens regel i § 4 blev præciseret nærmere i loven og blev brugt mere, end den har været hidtil. Der er selvfølgelig nogle, der efter denne udtalelse tænker: hvad står der i § 4? Der står følgende:

»Bliver der behov for vedvarende hjælp til forsørgelse af en person, der ikke har dansk indfødsret eller ret til hjælp i medfør af § 3, afgør socialministeren eller den myndighed, ministeren giver bemyndigelse hertil, om pågældende skal hjemsendes.«

Ved henvisningen til § 3 undtager man dem, for hvilke der er aftaler mellem de på-

[Knud Lind]

gældende lande. Den regel kunne vi have tænkt os var blevet benyttet noget mere. Når man tænker på denne paragraf, skal man samtidig gøre sig klart, at cirka hver tredje gæstearbejder er arbejdsløs, og at vi i Danmark har over 300.000 arbejdsløse.

Det er mit indtryk, at der i den danske befolkning er en klar holdning til spørgsmålet om udlændinges fortsatte ophold i Danmark, hvis de f. eks. har begået en forbrydelse. Holdningen er enkel. Hvis udlændinge begår en straffelovsovertrædelse, bør de udvises, uanset om de har været i Danmark i 2 år eller i 5 år. Det er mit indtryk, at denne holdning begrundes med, at det danske samfund som helhed ikke kan være tjent med at tolerere kriminelle udlændinge, når der findes i millionvis af lovlydige, arbejdsomme udlændinge, som gerne vil indordne sig under det danske retssystem. Når jeg taler om lovlydighed og overtrædelse af dansk lovgivning, tænker jeg naturligvis ikke på de overtrædelser af særlovgivningen m.v., som en udlænding uforvarende kan komme til at begå, men udelukkende på klare straffelovsovertrædelser såsom drab, vold, tyveri, overtrædelse af narkotikalovgivningen m.v. Denne holdning bygger ikke på angsten for det, der er anderledes, men den bygger til gengæld på den manglende vilje hos nogle udlændinge til at blive danske – uden at de dermed behøver at miste deres nationale identitet.

I Danske Kommuner nr. 18 af 1981 forklarer lederen af indvandrerkontoret om tyrkernes manglende motivation for at lære det danske sprog. Der blev lavet en undersøgelse omfattende 120 tyrker mellem 16 og 18 år, som alle var kommet ind inden for det sidste par år, og som ikke talte særlig godt dansk. Man skrev til dem på tyrkisk og tilbød dem, at de kunne lære så meget dansk, at de kunne få en 9. klasses afgangsprøve i dansk. Man skrev til i alt 120 personer på deres eget sprog. Der meldte sig siger og skriver én. Så skrev man anden gang til de pågældende, og denne gang meldte sig i alt 5, hvoraf de 2 var pakistanere.

En hel del udlændinge er kommet til Danmark for at tjene nogle penge og derefter vende hjem til deres fædreland igen. Det er en naturlig ting. Således har det været i Danmark, da man emigrerede. Da rejste man ud for at kunne komme velhavende hjem til

Danmark. Der er bare sket det, at arbejdet er væk. Når man er færdig som gæst, så rejser man hjem.

Birgith Mogensen (CD):

Flertallet i det udvalg, som har barslet med betænkning nr. 968, indeholdende et udkast til en ny udlændingelov, kan næsten 100 pct. acceptere justitsministerens lovforslag nr. L 105 desangående. Et mindretal af nævnte udvalg har på flere områder andre meninger end flertallet og justitsministeren. Lad os se lidt på den væsentligste forskel på flertallets og mindretallets opfattelse.

Efter min mening er forskellen stort set af såkaldt humanitær art, og til trods for at justitsministeren på flere punkter i den vanskelige nye udlændingelov netop har tilgodeset de menneskelige aspekter, bliver ministerens lovforslag alligevel skoset af et politisk mindretal samt flere religiøse grupper, der udspringer af forskellige trosbekendelser.

Jeg er meget ked af, at jeg kun kan finde ét ord, som dækker især sidstnævnte gruppers opfattelse af det humanitære i dette tilfælde. Jeg må rent ud sagt betegne disse religiøse gruppers indstilling som pladderhumanisme. Som dækning for denne betegnelse må jeg pege på, at de religiøse grupper og enkeltpersoner, der har markeret sig som modstandere af den nye udlændingelovs bestemmelser og hensigt, helt klart har misforstået begrebet humanisme. Cagarasagen beviste, at et mindretal i dette land ikke mener, at Luzviminda Cagara efter straffafsoning efter en grov narkoforbrydelse bør udvises af Danmark. Man kalder det en umenneskelig tillægsstraf, men de samme grupper og personer omtaler og detaljerer ikke den grufulde, umenneskelige forbrydelse, det er kommercielt at være med til at forsyne landets børn og unge mennesker med illegalt importeret heroin eller andre hårde narkotika. I forbindelse med Cagarasagen og andre lignende narkotikaforbrydelser omtales sjældent den elendighed og død, der følger i disse købmænds kølvand. Derfor giver jeg ikke en døjt for biskoppers, præsters og andres ensidige opfattelse af begrebet humanitær. Når disse mennesker ikke engang kan indse, at humanitær er et begreb, som må efterleves objektivt, falder de damers og herrers argumenter til jorden.

[Birgith Mogensen]

Det er mig umuligt at tage religiøse menneskers udsagn alvorligt, hvis deres hverdags-tænkning ikke inkluderer at være over for sin næste, som du ønsker han eller hun skal være over for dig. Enhver person, der f.eks. går ind for, at grove udenlandske narkotikaforbrydere efter udstået straf ikke skal udvises af landet, kan umuligt have gennemtænkt, at enhver grov narkoforbryder har skabt mange narkomaner og højst sandsynligt indirekte har flere narkomaners død på sin samvittighed. Derfor vil jeg ikke betænke mig på at sige, at enhver, som ønsker straffedsættelse, også med hensyn til udvisning af fremmede narkotikahandlere, enten er komplet uvidende om narkotikaens samfundssvøbe eller også må være lige så hensynsløs som omtalte narkoforbrydere.

Naturligvis kan vi ikke forsvare en straffempelse eller andre former for ekstraordinær beskyttelse af nævnte fagforbrydere. Udvisning af udenlandske narkoforbrydere er en del af straffen. En straffempelse over for disse lovovertrædere vil også virke nedbrydende på den danske retsbevidsthed, og præventionsniveauet vil naturligvis falde faretruende. Det er galt nok endda.

Helt personligt så jeg gerne, at justitsministerens lovforslag blev skærpet på et par punkter, når det drejer sig om narkoforbrydelser. F.eks. mener jeg, at en udlænding, der har fået stadfæstet en ubetinget narkodoms på et år eller mere, bør kunne udvises af landet, såfremt vedkommende ikke har opholdt sig i Danmark i mere end 2 år. Desuden er jeg meget betænkelig, når ministeren i sin redegørelse siger, at en udlænding ikke kan udvises, hvis vedkommende kun er i besiddelse af hash, preludein eller marihuana. Jeg mener, at alle tre præparater skal kunne føre til udvisning, såfremt det bevises, at udlændingen handler med de tre nævnte stofgrupper. I den forbindelse vil jeg gerne gøre opmærksom på, at hash i loven om euforiserende stoffer er opført i samme gruppe som morfin.

Det er ikke så problemfrit at være fastboende udlænding i Danmark, som det har været, især ikke når det drejer sig om de grupper, som vi kalder fremmedarbejdere. Denne holdningsændring er der selvsagt flere årsager til. Den væsentligste er naturligvis den stigende arbejdsløshed i den danske befolkning. Men igennem samtaler med de fremmedarbejdergrupper, der kommer fra de lan-

de, hvor der dyrkes narkotikaplanter, både på legal og illegal vis, har jeg erfaret, at disse mennesker undertiden helt uberettiget mistænkes for narkotikahandel. Det er et grimt stempel at få på sig, og det er med til at hindre en naturlig integration i den danske befolkning. Derfor er det et naturligt ønske hos størsteparten af Danmarks fremmedarbejdergrupper, at de sorte narkofår i disse befolkningsgrupper effektivt bliver siet fra og udvist af landet. Det vil vedtagelse af justitsministerens nye lovforslag også kunne medvirke til.

Ja, jeg har brugt det meste af min taletid til at fremkomme med egne synspunkter, når det gælder den delstraf, som en udenlandsk narkoforbryder stadig væk skal have, nemlig udvisning af dronningeriget Danmark. Der er ingen tvivl om, at en del af folketinget og befolkningen vil mene, at jeg farer for hårdt frem. Den dom tager jeg let på, fordi jeg desværre ved, at mange mennesker kun har overfladisk kendskab til ungdomsnarkomaniens grufulde følger, både når det gælder narkomanen, hans eller hendes pårørende og samfundet som helhed.

Min konklusion kan derfor kun være, at alle grove udenlandske narkoforbrydere bør udvises af Danmark så hurtigt, det lader sig gøre, og jeg er slet ikke i stand til at finde formildende omstændigheder. Såfremt det lod sig gøre, ville jeg såmænd også gerne være med til at deportere alle danske narkotikaforbrydere, men det er en helt anden historie.

Til slut: jeg finder, at justitsministerens redegørelse om praksis for udvisning på alle felter er så grundigt orienterende, at den nye udlændingelov hurtigt må kunne gennemføres.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Jeg finder det ret enestående, at vi får et langt ordførerindlæg og til sidst får at vide, at det er private bemærkninger. Jeg vil gerne høre, om CD har en anden ordfører, eller i hvilket omfang dette er CDs mening. Jeg spørger på den baggrund, at jeg har været ude til temmelig mange møder i de seneste år om indvandrerpolitik og udlændingelovgivning, hvor der har været CD-repræsentanter til stede, som har kørt en helt, helt anden

[Wilhelm]

linje end den linje, fru Birgith Mogensen kørte her, og jeg har deltaget i appeller til skiftende justitsministre, hvor adskillige CD-folketingsmedlemmer i en vis situation – alle undtagen fru Birgith Mogensen – var villige til at deltage. Jeg har deltaget i appeller, hvor folk, der er dømt efter § 191, har fået udvisningsafgørelsen gjort om. To af de nuværende CD-ministre gik med til appellen. Jeg synes, det er ret besynderligt at høre et partiordførerskab, der i den grad udtrykker personlige meninger, og hvor vi ikke hører en lyd om, hvad CD-gruppens flertal mener, eller hvad det eventuelle mindretal mener. Hvordan står egentlig CD som gruppe i dette spørgsmål?

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil tilslutte mig det spørgsmål, der her blev stillet. Jeg finder, at de tilstedeværende CDere på et eller andet tidspunkt må forklare folketinget, om dette var et udtryk for CDs stilling, eller om det var en fuldstændig privat opfattelse. Hvis det ikke var CDs stilling, måtte vi så ikke få opklaret på dette tidspunkt eller senere i dag: hvad mener CD om redegørelsen, hvad mener CD om lovforslaget, og hvad mener CD om det beslutningsforslag, vi skal tale om senere?

Den redegørelse, vi har fået fra justitsministeren, står først på dagsordenen i dag. Man kan vel sige om redegørelsen, at den belyser problemet om indvandrere på to led. Der er dels problemer om adgangen til Danmark, dels problemer om retssikkerheden for de mennesker, der har fået adgang til Danmark.

Det er understreget af flere af de tidligere ordførere, at der har været stop for udlændinges adgang til Danmark i det store og hele siden 1973. Det hænger naturligvis sammen med den økonomiske krise. Det har utvivlsomt været helt i overensstemmelse med holdningen i befolkningen, og jeg er såmænd ikke i tvivl om, at fremskridtspartiets ordfører havde ret, når han sagde, at i adskillige af de spørgsmål, som har været rejst fra bl.a. min side, kunne man nemt have opgejet en holdning i befolkningen, der medførte, at vi ikke fik gennemført en menneskelig behandling af de udlændinge eller de indvandrere, der har været på tale.

Det er vel nok betegnende for holdningen i befolkningen, at man allerede så tidligt som i Jydske Lov fra 1241 kunne fastslå, at det måtte særligt tilkomme kongen at beskytte en række mennesker, som tiest vold gik over, som der står i loven, og blandt disse mennesker regnede man de fremmede. Det er nok en ældgammel indstilling i Danmark. Vi har aldrig haft en særlig åben holdning over for menneskær, der var anderledes. Sådan må vi nok sige det.

Blandt de mennesker, der har søgt adgang til Danmark, er der en særlig gruppe, som jeg gerne vil sige noget om – også med udgangspunkt i ministerens redegørelse og i de øvrige bilag, vi har fået i retsudvalget – og det er flygtningene. Det forekommer mig, at den praksis, vi hidtil har udøvet – når jeg siger hidtil, så gælder det den administration, der har været i de sidste 10 år, fortrinsvis ved socialdemokratiske ministre – ikke altid har været præget af den gennemtrængende medmenneskelige indstilling.

Vi har fået flygtningene især fra to lande i de senere år, nemlig Polen og Tyrkiet. Polen har jo nær tilknytning til Sovjetblokken, Tyrkiet har til gengæld nær tilknytning til NATO-blokken. Efter min erfaring har der ikke været stor forskel på den måde, vi har behandlet flygtninge fra de to lande på. De har ofte været udsat for utrolige vanskeligheder, utrolig nærgående interviews, hvor man har forlangt beviser for, at de havde været i modsætning til deres eget lands regering, og hvor man har bebrejdet dem meget stærkt, at de er mødt op med falske papirer, skønt en blot nogenlunde gennemtænkning af problemet måtte sige, at naturligvis vil folk, der har været i modsætning til deres regering, i de fleste tilfælde kun kunne slippe ud af landet på falske papirer. Jeg har ofte været impliceret i flygtningesager fra både Polen og Tyrkiet, og de erfaringer, jeg har gjort, går, som jeg sagde, ud på, at holdningen fra myndighedernes side ikke har været meget forstående.

Det er klart, at når vi får flygtninge fra lande som Tyrkiet og Polen, der taler sprog, som vi ikke er særlig fortrolige med, vil politiet, som jo skal tage sig af indvandringen eller adgangen til riget, have vanskeligheder ved tolkningen. Jeg vil gerne i den forbindelse spørge ministeren om to ting. Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren kan be-

[Bernhard Baunsgaard]

kræfte, at man er ved at gå over til den praksis, at folk, der kommer til landet her som flygtninge, kan få lov til at tilkalde en tillidsmand, en af deres egne medstatsborgere – tidligere medstatsborgere, må jeg vel næsten sige, for i det øjeblik man bliver godkendt som flygtning, er man jo ikke mere statsborger i det andet land. Det var det ene spørgsmål: kan de få lov til at tilkalde en sådan tillidsmand? Dernæst har jeg et spørgsmål om tolkningen. Kan man være ganske sikker på, at politiet altid er tilstrækkelig omhyggelig med den tolk, det tilkalder, så man aldrig risikerer, at der hos tolken opstår en loyalitetskrise, fordi tolken undertiden bruges af det pågældende lands ambassade?

Tidligere ordførere har været inde på det, som hedder førsteland for flygtninge. Ikke mindst vedrørende dette spørgsmål har vi haft nogle sager, der ikke har været rare for os at skulle tage stilling til. Det gælder ikke mindst flygtninge fra Sydafrika, der er flygtet til de sorte lydlande, må jeg vel kalde dem, fordi de er helt omgivet af Sydafrika. Det er tvivlsomt, i hvor høj grad de har mulighed for at optræde sådan, som de gerne vil. Man kan bare tænke på det overfald, som Sydafrika for nylig etablerede på et af dem, Lesotho. Jeg håber, når vi nu skal til at drøfte lovforslaget, at vi husker disse ting og også vil huske dem, når vi skal udforme lovparagraffer.

Jeg har også oplevet – og det synes jeg redegørelsen i for ringe grad kommer ind på – udvisningssager, som jeg simpelt hen ikke forstår. Vi har haft sager om udvisning af folk, der har levet her et år, måske mere, næsten to år. Den sidste sag er om en dame, der har levet her og har giftet sig med en dansker. Der er ingen problemer i øvrigt, bortset fra at man var kommet til at overtræde hendes opholdstilladelse med nogle måneder. Det blev konstateret ved giftermålet, og det medførte fra politiets side i første omgang, at vedkommende blev udvist for 3 år til et land, hvor der måtte frygtes store konflikter af religiøse grunde.

Jeg har ikke været tilfreds med den praksis, der har været. Jeg er enig med ombudsmanden, når han måtte fastslå i 1974, at det, der er sket på dette område i Danmark, ikke er en retsstat værdigt. Det er vel også betegnende, at da vi i 1972 ansøgte om at komme ind i EF, fik vi at vide, at det kunne ikke

lade sig gøre med den lov, vi havde om behandlingen af udlændinge, og at vi i det mindste måtte etablere en appelinstans. At man så i adskillige år lovstridigt administrerer denne appelinstans sådan, at politi og appelinstans, justitsministeriet, på forhånd aftalte, hvad der skulle ske på området, ja, det gør vel kun billedet fuldstændigt.

Der er faldet nogle bemærkninger fra de tidligere ordførere, og jeg skal lige kort kommentere dem til sidst.

Den konservative ordfører konstaterede, at indvandrere må føle sig så knyttede til det land, de flytter til, at de må skik følge eller land fly. Det er efter min opfattelse en alt for snæver opfattelse. Når man tænker på, hvad der kan opstå af værdifuldt netop ved brydningen mellem kulturopfattelser, kan jeg slet ikke være enig i den. Tænk på, hvor store kulturpersonligheder der er opstået netop ved sammenstødet mellem vedkommendes egen kultur og den danske kultur! Tag en person som Johanne Luise Heiberg af indvandrerfamilie. Selv om hun fornægter sin jødiske afstamning, skaber hun sine skikkelser i dansk teater på grund af dette kultursammenstød. Tænk på, hvad vi har fået af værdier fra forfattere som Goldschmidt og Hertz og fra Weyse! Tænk på, hvad det har betydet for os, at vi har haft en Dalgas!

Jeg skal her kun sige, at vi er nødt til at konstatere, hvis vi vil være lidt i overensstemmelse med realiteterne, at det ofte er de mest åndeligt levende mennesker, der bliver udvandrere fra deres eget land og dermed indvandrere hos os. Jeg synes, at dette er en betragtning, vi skal huske, når vi om lidt går i gang med lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Birgith Mogensen (CD):

Jeg skulle selvfølgelig ikke have sagt, det var min mening, men CDs folketingsgruppes mening.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Så må jeg konstatere, at CD kører et smagløst dobbeltspil, idet CD på alle de indvandrer møder og fremmedlovsmøder, jeg har været på i de seneste år med CD-repræsentanter, har haft en ganske anderledes liberal holdning til disse spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg skal ikke blande mig i, hvor liberal en holdning CD har, men jeg må dog konstatere over for hr. Wilhjem, at årsagen til, at vi allerede nu diskuterer denne redegørelse og det efterfølgende lovforslag, jo er et spørgsmål om udvisning i forbindelse med overtrædelse af straffeloven om narkotikaindsmugling i Danmark. Det er det reelle.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne stille det konkrete spørgsmål igen, som jeg allerede stillede i mit første indlæg: dækker fru Birgith Mogensen CDs holdning, eller måtte det blive røbet for os, hvilken holdning CD har til disse spørgsmål?

(Kort bemærkning).

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Man har krav på et svar på det spørgsmål, der er stillet vedrørende CDs holdning til gæstearbejderne. Fru Birgith Mogensen dækker ikke CD-gruppens holdning. Den er fortsat, som den har været hidtil, meget positiv over for gæstearbejderne, og vi vil søge i en periode, hvor der er krise, at sørge for, at deres forhold ikke bliver forværret.

Vi vil i øvrigt støtte ministerens redegørelse om spørgsmålet. Som sagt: der er ingen ændring i CDs holdning.

Wilhjem (VS):

Justitsministerens redegørelse for udvisningspraksis synes jeg ikke giver anledning til den store debat, for den indeholder egentlig mest konstateringer – rigtige og forkerte imellem hinanden. For at det ikke skal hænge i luften, vil jeg godt nævnte et par af de forkerte.

Det siges i spalte 4504, at på grund af oliekrisen lavede man indvandrerstoppet i november 1973. Det er ikke helt rigtigt. Man lavede faktisk delvis et indvandrerstop allerede i 1971, hvor efterspørgslen efter arbejdskraft var så stor som nogen sinde. Det, man lavede den 29. november 1973, og som blev et mere definitivt stop, kom faktisk, før olieprisstigningerne overhovedet nåede at slå igennem. Krisen var faktisk i fuld gang for de sagnomspundne olieprisstigninger.

I spalte 4507 tales der som en kendsgerning om de senere års tiltagende brug af euforiserende og narkotiske stoffer. Det kommer selvfølgelig lidt an på, hvad man mener med de senere år. Hvis man mener 15–20 år, er det rigtigt, men hvis man mener de seneste 3, 4, 5, 6 år, er det ikke rigtigt. Det er tydeligvis sådan, at brugen eller misbrugen har været faldende. Der er efter alt, hvad vi ved, færre nyttilkomne stofmisbrugere i de seneste år. Derfor synes jeg ikke, man skal bruge den forkerte argumentation eller en argumentation, som meget let kan læses, så den bliver i uoverensstemmelse med virkeligheden.

I spalte 4508 finder ministeren, at det må slås fast, at der som grundlag for afgørelsen om udvisning af udlændinge, der har opholdt sig her i landet i længere tid, i praksis vil foreligge en domstolsafgørelse, hvorved den pågældende er dømt for en alvorlig forbrydelse. Det er ganske enkelt urigtigt. Den helt konkrete anledning til, at vi fik fremmedlovsudvalget, som blev presset igennem af SF, de radikale og VS over for justitsminister Orla Møller, var lige præcis en sag, hvor en person havde boet her i landet i mange, mange år og blev udvist uden domstolsafgørelse, uden at han blev dømt, uden at han fik lejlighed til at forsvare sig.

I spalte 4509 siger ministeren, at den internationale narkokriminalitet som bekendt tiltrækkes af lande, hvor risikoen er mindst og fortjenesten størst. Det kan godt læses sådan, at det er rigtigt, men jeg mener faktisk, det er misvisende, og jeg er egentlig skuffet over, at ministeren, der er tilhænger af markedsmekanismen og den liberale økonomi, kan gøre sig skyldig i en så fundamental fejltolkning. De to ting er jo komplementære størrelser. Enten er fortjenesten størst, eller også er risikoen mindst. Man har selvfølgelig ikke den største fortjeneste, hvor risikoen er mindst. Det er ikke bare et pindehuggeri, det bliver faktisk, når vi skal tale om bekæmpelse af narkokriminalitet, et problem om at se realistisk på, hvordan man undgår den tiltrækning. Skal vi undgå den ved at sikre, at det ikke er her, fortjenesten er størst, eller skal vi undgå den ved at sikre, at det ikke er her, risikoen er mindst? De to ting falder ikke sammen, som det står her.

Derudover synes jeg ikke, der er grund til at beskæftige sig med justitsministerens rede-

[Wilhelm]

gørelse for udvisningspraksis, men til at vende sig til fremtiden. Det gør ministeren også til sidst, hvor han siger om sit lovforslag, at det ikke er hensigten med lovforslaget, at der skal ske nogen afgørende ændring af den praksis, der har udviklet sig gennem de senere år. Det er prisværdig klart sagt. Det er til gengæld efter min mening klart utilfredsstillende.

I det følgende vil jeg holde mig til de vigtigste punkter i udvisningsproblematikken, både i forslaget og i udvalgsbetænkningen osv., og så gemme de andre sider af lovforslaget og udvalgsbetænkningen til behandlingen af lovforslag nr. L 105 og beslutningsforslag nr. B 54 om lidt.

Flertallet i betænkningen og dermed også justitsministerens forslag følger efter min mening ikke engang det kommissorium, som blev givet. Det var nemlig, at udvalgsarbejdet skulle gå i retning af at sikre en bedre retsstilling for udlændinge og måske især for indvandrere her i landet. Det havde man fundet behov for, og det var løftet. Det blev endda lovet, at det skulle ske hurtigt, at der skulle sikres indvanderne en bedre retsstilling. Jeg mener ikke, man kan påstå, at flertallet kommer med forslag til en bedre retsstilling, når man i virkeligheden ikke gør andet end at ophøje den allerede gældende udlændingebekendtgørelse til lov, og når justitsministeren selv kan sige, at det ikke er hensigten med lovforslaget, at der skal ske nogen afgørende ændring af den praksis, der har udviklet sig igennem de senere år.

Nå ja, man gør reglerne til lov. Hvis man mener, at det er en bedring af retsstillingen, synes jeg, man er meget formalistisk. Og så gør man én ting til: man overlader selve udvisningsbeslutningerne – i hvert fald i mere kontroversielle tilfælde – til domstolene. Men selve grundlaget for domstolenes afgørelse er præcis som nu. Derfor bliver det i virkeligheden en cementering af den hidtidige hårde linje, som har skabt så megen debat i offentligheden, som har skabt så mange familietragedier. Der bliver endda for mig at se en reel cementering, der bliver mindre mulighed for modererende indflydelse fra offentligheden gennem debat om de konkrete sager – i forhold til, hvad der har været hidtil, hvor det var administrative afgørelser. Det grundlag for en revision af udlændingeloven er helt uantageligt.

Det afgørende princip mener jeg må være, at indvanderne skal, hvis de opfylder visse præcise krav om tilknytning til landet, være sikrede mod udvisning. Dette krav kan være fast ophold et bestemt antal år eller – og jeg mener, det er en kombination – f.eks. fast samlivsforhold med en dansker eller andre tætte relationer til danske borgere, f.eks. forældreskab til dansk barn. Under sådanne vilkår bør der være sikkerhed mod udvisning. Hvis ikke man gør det, vil der altid være en utryghed for indvandrere, ligegyldigt hvor længe de har boet her.

Det synspunkt, vi har her, indebærer selvfølgelig, at vi accepterer, at der forekommer kriminalitet blandt indvanderne, såvel som der forekommer det blandt danskerne.

Jeg vil indrømme, at det kunne se anderledes ud, hvis man kunne påpege, at indvandrergruppen var specielt kriminel og var ved at bryde hele det danske samfund ned på grund af deres uhæmmede kriminalitet. Men det er jo ikke tilfældet. Som vi gang på gang har fået skiftende ministres bekræftelse af, er den reelle indvandrergruppe tværtimod mindre lovbrudende end tilsvarende danske grupper.

Så er der nogle, der kan komme med en formodning om, at hvis indvanderne havde sikkerhed imod udvisning, ville kriminaliteten stige ubehersket blandt dem, at de kun venter på denne sikkerhed imod udvisning for derefter at foretage sig alt muligt og specielt narkokriminalitet. Hertil vil jeg svare: lad det komme an på en prøve! Loven kunne jo laves om, hvis det skete. Jeg er helt overbevist om, at den danske offentlighed ville forlange, at loven blev lavet om, hvis sikkerhed mod udvisning førte til noget sådant.

Når man ikke vil skabe den sikkerhed mod udvisning, til trods for at der i hvert fald ikke er højere kriminalitet i indvandrergruppen end i resten af befolkningen, er det at mistænke indvandrergruppen på forhånd. Det er det afgørende i forskellen på ministerens lovforslag, flertallet i betænkningen og så det, i hvert fald jeg vil gøre mig til talsmand for.

Udvalgsmindretallet, som man godt har lov at kalde det moralske flertal, eftersom det reelt var flertallet, hvis man ikke havde fyldt udvalget op med tidligere, nuværende og endnu tidligere chefer for fremmedpolitiet og repræsentanter for justitsministeriet osv.,

[Wilhelm]

er i princippet inde på den samme opfattelse, nemlig at man under visse nærmere angivne omstændigheder må have sikkerhed imod udvisning. Derfor er dette mindretals synspunkter fundamentalt forskellige fra flertallets.

VS har tidligere foreslået to års fast ophold her i landet som det, der skabte, om jeg så må sige, immunitet imod udvisning. Det ville måske være lidt flot at sætte kravet så lavt, som nogen kan mene, hvis vi havde åbne grænser, men det har vi jo ikke haft i mange år, så i realiteten er det noget, der kun kommer til at omfatte enten folk, der har været meget længe i landet, nemlig fra før 1973, eller folk, der har været her noget kortere, men har tætte familiemæssige relationer. Så jeg synes ikke, de to år er nogen særlig flot grænse at sætte op.

Vi er imidlertid parat til at drøfte perioden, for det afgørende er ikke så meget perioden helt ned i småtingsafdelingen, som det er princippet. Her er mindretallet i betænkningen bedre at lægge til grund for disse drøftelser, for man er i virkeligheden med på det princip, idet det taler om noget, der ligner en immunitet efter syv år. Syv år synes jeg er meget. Jeg tror, man har foreslået det, fordi det er det åremål, der gør, at man så at sige automatisk kan få dansk indfødsret, men jeg vil henvise til, at vi tidligere har drøftet det, og jeg mener, der var en åbning fra socialdemokratiet dengang om, at man kunne nedsætte kravet for indfødsret til f.eks. fem år, og hvis man så insisterer på, at de to ting skal følges ad, blev det dog bedre end denne syv års regel for immunitet mod udvisning. Mindretallet har undtagelser. Man undtager statens sikkerhed, og man sikrer ikke engang, at disse undtagelser i hvert fald først har virkning, efter at de pågældende er dømt.

Der er andre ting, synes jeg, at kritisere mindretallet for. Det er klart bedre end flertallet, og det bør lægges til grund for det arbejde, vi nu skal lave, men de mere detaljerede kritikpunkter må jeg vente med til anden runde.

Inge Krogh (KrF):

Jeg siger tak for ministerens redegørelse. Udvisningen af udlændinge er noget, som gang på gang tiltrækker sig mediernes opmærksomhed. Adskillige henvender sig til

folketingsmedlemmer, når de frygter udvisning for sig selv eller pårørende og sagen er så vidt, at den skal appelleres til justitsministeren. Jeg erindrer mange forskellige episoder. Der var et par unge mennesker, der havde været her gennem meget lang tid og fundet sig godt til rette og havde et udmærket arbejde. Så blev der rejst mistanke om, at de ikke var sønner af den, der havde fået dem til Danmark, men derimod nevøer. Der var stor efterforskning, men da folkeregistret ikke var så fuldkomment i deres hjemland, fandt man ikke ud af det.

I et andet tilfælde mente man, at der var løjet med nogle børns alder, og der var stor røntgenundersøgelse af benkerner og epifyselinjer og diskussion om, hvor vidt epifyselinjerne lukkede sig på samme tid, når man kom fra det land, de var udvandret fra, som her i Danmark. Det er en realitet.

En kvinde fra et asiatisk land giftede sig med en dansk mand, der tog hende med til Danmark. Hun fandt sig godt tilpas og fik arbejde. Manden blev ked af hende og fik skilsmisse, inden der var gået to år, og det var selvfølgelig en stor tragedie. Men inden udvisningen nåede hun i øvrigt at blive gift med en anden, så nu er hun veltilpas og glad. Det kan altså somme tider være godt, at der er en lidt langsom gang.

Vi har et indvandrerstop, men mange ønsker at komme til Danmark, som ellers i århundreder har været et land, man er udvandret fra, men altså nu er et land, man gerne vil indvandre til.

Det må være naturligt, at man kan føre familier sammen, hvilket der da også er mulighed for. Som regel er det manden, der er kommet i forvejen og ønsker hustru og børn med nogle år senere. Børnene, der er opvokset her i landet, ønsker måske at få sig en ægtefælle fra hjemlandet, hvilket man også bør åbne mulighed for, ligeså at forældre til etablerede indvandrere kan komme hertil; jeg mener ikke, der bør være undtagelser her.

Der bliver talt en del om proformaægteskaber, der indgås, for at en udlænding kan komme hertil. Det er noget, der er meget svært at kontrollere, men måske var det bedre, at der kommer én for mange, end at man udelukker én for meget.

Vi er en nation, der går stærkt ind for overholdelse af menneskerettighederne. Vi må derfor skabe tryghed for vore indvandre-

[Inge Krogh]

re. Det er naturligt, at indvandrere må afvises, hvis de kommer til grænsen uden behørigt pas, visum eller opholdstilladelse. Der kan være indvandrere, der kommer hertil og ikke føler sig tilpas, når de er kommet. De kan måske forfalde til alkohol eller hashrygning, og der kan da blive tale om udvisning. Jeg mener dog, at det kun bør gælde det første år, de er her, i modsætning til praksis, hvor det er to år, idet jeg faktisk tager hensyn til, at vi har en meget lemfældig lovgivning på dette område over for danskere.

Når der er tale om udvisning, må der tages hensyn til den kriminalitet, der er begået, og den tilknytning, udlændingene har til landet, om vedkommende er gift og har børn.

Udlændinge, der har været her i over fire år, bør nok kun udvises, hvis de har begået ret store forbrydelser, der har givet fængsel i over et år, og der er fare for, at vedkommende vil begå forbrydelser af samme art igen.

Kan en udlænding nogen sinde blive fri for frygten for udvisning? Det er vel det, man må spørge sig om. Jeg mener, som mindretallet har udtalt i betænkningen, at der efter 7 års ophold her i landet – man kan diskutere, om det skal være 6 eller 5 år – kun bør være tale om udvisning, hvis der er tale om fare for statens sikkerhed, eller – her er jeg i modsætning til mindretallet – hvis der er tale om grov narkotikaforbrydelse. Narkotikaforbrydelser er, som der har været talt om, bestialske og går ud over mange mennesker. Jeg synes, det bør være grund til udvisning, selv om udlændingen har været her gennem adskillige år, men altså kun ved grove forbrydelser.

Det har hidtil været reglen, at det var tilsynet for udlændinge, der efter dom for en kriminalitet undersøgte udlændingens forhold for at finde ud af, hvor stærk tilknytningen var til landet, og som så tog bestemmelse om udvisningen. Jeg synes, det er et fremskridt, at det nu er domstolene, der skal tage stilling til udvisningen, der ofte, som det er omtalt før, kan virke som en ekstra straf, og som måske i højere grad end anden straf går ud over ikke blot den skyldige, men også familien.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Efter den debat, der her har fundet sted om redegørelsen, vil jeg gerne sige, at jeg glæder mig meget til udvalgsarbejdet. Der er i hvert fald ingen grund til at tro, det bliver kedeligt, efter at man har hørt de standpunkter, der har været fremdraget. Jeg vil jo ikke sige, at de er fuldstændig ensartede, men hvorfor skulle de også være det? Vi ved jo alle sammen, i hvert fald hvis vi er avislæsere – og det er de fleste jo – at sager af den art kalder på mange følelser, kalder på mange synspunkter af principiel art, og det er helt forståeligt – sådan skal folketinget jo også være – at de forskellige afskygninger af synspunkter, vi ser i denne sag, også præsenteres i folketinget.

Jeg vil dog alligevel gerne fastslå – og det er en yderligere grund til at glæde sig til udvalgsarbejdet – at der tegner sig, synes jeg, et klart flertal fra partier, fra personer, der vil fremhæve noget væsentligt i forbindelse med vor udlændingelovgivning og vores stilling over for udlændinge i det hele taget.

Det er fremhævet med rette, at vi skal være et humant samfund, at vi skal leve op til det, vi har tilsluttet os med hensyn til retssikkerhed, med hensyn til menneskelighed, og at vi skal leve op til f.eks. flygtningekonventionen, hvad jeg også mener vi gør. Hvis der er nogen, der vil sætte spørgsmålstegn ved, hvordan vi bliver opfattet i den forbindelse, vil jeg gerne nævne, at jeg så sent som i december måned modtog et telegram fra FN's højkommissær, der fremhævede den humanistiske indstilling, som Danmark havde vist ved at modtage 23 iranske flygtninge, der var blevet afvist andre steder. Jeg ved også gennem henvendelse fra de pågældende flygtninge, at de ikke alene glædede sig over, at de ikke var blevet afvist her eller sendt tilbage, men også over den behandling, de havde fået. Det synes jeg måske tæller stærkere i opfattelsen af tilsynet med udlændinge end mange andre ting, der er skrevet om det. Det viser, at de, der i deres daglige arbejde har den hårdeste opgave – for afvisning af personer eller familie er en hård opgave for enhver, der står for at skulle gennemføre den – har en indstilling, der hviler på det samme humane grundlag, som er fremhævet i forbindelse med denne debat.

Jeg mener også, at den tilslutning, der er givet til redegørelsen – og den er jo givet af langt de fleste – viser, at det er rigtigt, at vi

[Justitsministeren]

får en ny lovgivning, og at denne lovgivning bygger på det, jeg også nævnte før, retssikkerheden, og at vi skal opføre os rigtigt både over for dem, der er her, som er kommet hertil for længe siden, og dem, der kommer hertil.

I forbindelse med de 100.000, der er her og er kommet ind, dengang vi åbnede grænserne, for at andre kunne komme hertil for at arbejde, da vi havde brug for dem, vil jeg gerne fremhæve, hvad der er blevet sagt – det var vist hr. Bjørn Elmquist, der i særlig grad var inde på det – at vi skylder dem noget. Det er et spørgsmål, vi kommer til at drøfte senere i folketinget i forbindelse med indenrigsministerens redegørelse om indvandrerpolitikken, men jeg vil gerne fremhæve, at hele spørgsmålet om integration i samfundet for dem er noget væsentligt, noget, vi skal arbejde med, men jeg vil også samtidig sige, at det er et spørgsmål, der adskiller sig fra det, der er hovedemnet i dag, nemlig at vi under et indvandrerstop er nødsaget til at afvise og udvise mange mennesker.

Så er der spørgsmålet – og det er jo væsentligt i forbindelse med den lovgivning, vi skal have – : skal vi bevare indvandrerstoppet, eller skal vi ikke? Jeg synes, at ordførernes svar er meget entydige. Jeg kan egentlig ikke opfatte nogen af dem som andet end en tilslutning til det, der er nævnt i redegørelsen, og som et grundlag for lovforslaget, nemlig at vi er nødsaget til at opretholde indvandrerstoppet her i landet. Vi er nødsaget til det af beskæftigelsesmæssige grunde. Vi ved, at andre europæiske lande gør det samme. Hvis vi bare åbnede for adgangen til at komme og være her uden tilladelse, uden de tilknytningsmuligheder, der nævnes for at kunne tage et længere ophold her i landet, ville vi ikke kunne klare situationen.

Derfor vil det være et stort problem at få den rette lovgivning om, hvordan vi så skal gennemføre fastholdelsen af dette indvandrerstop. Når vi er enige så langt, burde resten ikke give den store adskillelse, og det mener jeg heller ikke den gør. Vi kommer nærmere ind på det i forbindelse med lovforslaget, men så vil jeg bare sige, at det er nuancer, vi drøfter, med undtagelse af ét og efter min mening også afgørende punkt, nemlig om man kan udvise kriminelle, og i hvilket omfang man skal gøre det.

Vi er altså enige om, at vi skal være et land, der ud fra en human indstilling lever op til flygtningekonventionen, behandler flygtningene her i landet rigtigt, ikke sender dem tilbage til et land, hvor de kan risikere noget af de grunde, der bevirker, at de kan få status som flygtninge her i landet. Vi skal opretholde et indvandrerstop og udforme vor politik – vor udvisningspolitik, om man vil – med dette som udgangspunkt. Det er en hård opgave, og det er en opgave, der, når enkelt-situationerne kommer frem i lyset, kan opfattes som en brutal optræden, men den er nødvendig.

Det er, synes jeg, rigtigt, at vi får denne drøftelse nu, og jeg har da også forstået, at man med undtagelse af hr. Knud Lind og hr. Wilhjelms mener, det er rigtigt, både at redegørelsen kommer i dag, og at lovforslaget kommer nu. Jeg takker for de bemærkninger, der er blevet fremsat herom af hr. Ole Espersen, hr. Hagen Hagensen og hr. Bjørn Elmquist, og også flere andre var inde på, at det er godt, vi kommer i gang med at drøfte det.

Hr. Knud Lind – det må jeg sige for en ordens skyld – gjorde sig skyldig i en fejltagelse ved at sige, at grunden til, at vi skulle have lovforslaget og redegørelsen frem nu, var, at jeg havde sagt, jeg ville gå som justitsminister, hvis man ændrede udvisningspraksis. Jeg tør garantere for, at det har hr. Knud Lind aldrig hørt mig sige, og det er der heller ingen andre der har. Hvis hr. Knud Lind vil vide noget nærmere om, hvordan den misforståelse, som jeg erkender pressen har haft et stykke tid, er opstået, henviser jeg til en artikel, jeg skrev i Berlingske Tidende den 29. december.

Men hr. Knud Lind, der jo ellers er et særdeles flittigt folketingsmedlem, kan heller ikke have været til stede til et møde i retsudvalget i begyndelsen af december måned. Ved den lejlighed anmodede jeg retsudvalgets formand om at få mulighed for at sige noget om situationen i forbindelse med det arbejde, der blev gjort i udvalget, og om lovgivningen.

Jeg sagde dengang, at jeg ville finde det rigtigt også og navnlig af hensyn til den skæringsdag, vi regnede med, omkring den 1. februar, for at lovforslag skal kunne gennemføres inden for samlingen, at forslaget blev fremsat omkring den 1. februar, idet jeg sagde, jeg havde talt med udvalgets formand,

[Justitsministeren]

højesteretspræsident Peter Christensen, og fået at vide, at udvalget snart kunne være færdigt, men, tilføjede jeg, det betyder, at vi ikke kan få høringsrunden, inden forslaget bliver fremsat, men at vi må have den efter.

Der er gjort bemærkninger om, hvorvidt man nu ville lytte til de mange, der skal høres i denne sag, også en række indvandrerorganisationer og -foreninger, altså om vi nu får lejlighed til at få at vide, hvad de mener. Det gør vi. Den 20. januar, altså samme dag som lovforslaget blev fremsat, blev betænkningen sendt til høring, og vi får altså lejlighed til i de kommende par måneder at høre fra ministerier, organisationer og andre, alle, vi har kunnet finde med interesse for denne sag, hvad deres mening er.

Jeg har også sagt i udvalget, hvis jeg må referere det – og det må jeg vist godt, når jeg refererer, hvad jeg selv har sagt – at når vi fremsætter forslaget på et tidspunkt, hvor høringen ikke er tilendebragt, og hvor vi ikke kender resultatet, må vi selvfølgelig alle og i særlig grad jeg selv vise åbenhed over for det, der kan fremkomme som følge af denne høring. Dermed er det med det samme sagt i forbindelse med det lovforslag, vi skal behandle. Jeg har ment det rigtigt at fremsætte det forslag, som flertallet har stillet, fordi jeg er enig i det, fordi det opfylder, hvad jeg har sagt om indvandrerstop og udvisningsmuligheder for kriminelle.

Men hvis man kommer på bedre ideer, en måde, hvorpå man kan anføre noget, så man giver yderligere retssikkerhed, mener jeg da, at vi alle skal være åbne over for at få drøftet det igennem i udvalget; det er netop meningen med det. Jeg kender ikke noget bedre sted at gå hen end folketinget, når det drejer sig om at drøfte en sag og få problemerne klaret, og jeg synes også, at de ordførertaler, der er holdt, viser, at det også er indstillingen hos folketingets medlemmer. Vi skal jo så søge at tale os til rette om forskellige ting.

Jeg vil gerne sige noget i anledning af, hvad hr. Ole Espersen sagde om, hvorvidt man kan anvende domstolene i videre omfang end foreslået, hvor det jo er i forbindelse med kriminelle sager, at spørgsmålet om domstolsprøvelsen kommer frem. Det vil vi gerne undersøge, men jeg tror nok, der er en grænse for, hvor langt man kan gå. Vi skal jo også være klar over problemets størrelsesorden. Det er hr. Ole Espersen selvfølgelig,

men jeg synes lige, jeg vil nævne det fra betænkningen.

Når vi drøfter spørgsmålet om afvisninger og udvisninger, må vi være opmærksomme på, ikke alene hvor mange der søger, men også hvor mange udlændinge der kommer her til landet. Det er i forhold til tidligere et formidabelt tal, som vi i almindelighed kan glæde os over, for vi er selvfølgelig glade, fordi mange mennesker søger her til landet. Men det giver også problemer, når vi kommer til at stå over for dette, at mange af dem kunne ønske at blive her i en situation, hvor vi har et indvandrerstop. Som det fremgår af betænkningen, passerer 15 millioner udlændinge hvert år den danske grænse, altså 3 gange så mange, som bor her. De fleste kommer selvfølgelig på kortere besøg og som turister osv., det ved vi alt om, og der er også en del af dem, der kommer flere gange. Men det viser noget om problemets størrelsesorden, og hvis vi skal ind på, skal vi sige alt for vide rammer med hensyn til prøvelser af forskellig art, domstolsprøvelser o.lign., skal vi altså også se på, om vi kan holde til det, for jeg tror, hr. Ole Espersen er ganske enig med mig i, at vi ikke skal indføre en retssikkerhedsgaranti, som vi så af den ene eller den anden grund må opgive igen, for så er det bedre at gå lidt mere trinvis til værks og prøve i første omgang med dette. Nu lader vi i hvert fald domstolene komme ind, når det drejer sig om sager, der i øvrigt behandles ved domstolene, altså i forbindelse med kriminalitet, ligesom flygtningespørgsmålene også skal klares på en anden måde, idet det særlige nævn skal tage sig af disse forhold.

Hr. Ole Espersen nævnte et andet område, hvor vi måske kunne ændre noget. Han sagde og med rette, at det egentlig er uheldigt, at det altid er dem, der har gjort sig skyldige i kriminalitet, vi kommer til at drøfte i forbindelse med udvisninger. Deri er jeg enig, også af en anden grund end den, hr. Ole Espersen nævnte. Man kan få medlidenhed med alle, der bliver udsat for vanskeligheder, der rammer dem selv og deres familier, men personlig føler jeg en langt større medlidenhed med dem, der bliver ramt af et eller andet mindre, måske en formel overskridelse el. lign., end med dem, der har gjort sig skyldige i kriminalitet. De debatter, der har været i forskellige medier, forstår jeg måske ikke helt så stærkt har dette sigte, når det drejer sig

[Justitsministeren]

om personer, der har gjort sig skyldige i kriminalitet. De andre, der ikke har gjort sig skyldige i noget strafbart, men bare bliver standset af indvandrerstoppet og måske også har familier eller har begået en mindre overtrædelse, synes jeg der er langt mere grund til at vise hensyn til. I den forbindelse var hr. Ole Espersen inde på, om man, når de så skal udvises, ikke kunne gøre det for en kortere tid, end der er tale om. Det vil jeg meget gerne se positivt på, og da det vel i almindelighed må være en administrativ afgørelse, har jeg ikke spor imod, at vi på et tidligt tidspunkt ser på dette spørgsmål. Jeg synes nok, vi kan overveje, om man behøver at gøre fristen så lang, som den bliver gjort i øjeblikket.

Det sidste spørgsmål, jeg skal omtale, som hr. Ole Espersen, hr. Hagen Hagensen og hr. Bjørn Elmquist var inde på, og hvor der vel ikke var de store uoverensstemmelser mellem dem og heller ikke med mig, er spørgsmålet om udvisning af folk, der er kriminelle. Jeg har forstået, at alle er enige om, at udvisning af kriminelle er en nødvendighed, man kan kalde det tillægsstraf, eller hvad man vil, men at det er en nødvendighed. Så er der nogle, der siger at man ikke skal kunne udvise mennesker, der har været her i 7 år. Fru Inge Krogh gjorde en undtagelse med narkokriminaliteten, men sluttede sig ellers til mindretallet. Der vil jeg gerne vide i forbindelse med de næste sager her, når man taler om de 7 år, om man medregner fængselsstraffen eller ikke. Jeg synes, det er ret væsentligt, at fru Ebba Strange og hr. Wilhjelm, der var inde på det, siger, hvornår man tæller de 7 år fra. Tæller man fra det tidspunkt, hvor den pågældende er kommet til landet, og til den dag, hvor kriminaliteten konstateres igenem sigtelse, eller medregner man også fængselsstraffen? Det beder jeg om at få svar på i forbindelse med drøftelsen af den lovgivning, som vi skal behandle senere. Jeg skal i øvrigt henskyde yderligere bemærkninger om dette spørgsmål, til eventuelle synspunkter kommer frem i forbindelse med lovforslaget.

Hr. Bernhard Baunsgaard stillede mig to spørgsmål. Det ene kan jeg i hvert fald besvare meget klart: spørgsmålet om tolke. Jeg kender ikke noget tilfælde, hvor man har brugt ambassadetolkene og lignende, hvilket kunne være uheldigt i sådanne tilfælde, og

det bør i hvert fald ikke ske. Hvis noget sådant skulle være sket, skal vi hindre det. Man kan i visse situationer have tillidsmænd med, men ikke i alle. Jeg vil gerne drøfte senere, om vi kan styrke muligheden for at have advokater eller tillidsmænd i forbindelse med afhøringerne.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Ministeren kom ind på spørgsmålet om, hvorfor det var blevet til en hastesag. Jeg beklager, at det ikke er rigtigt, at ministeren skulle have sagt, at han ville gå. Det, at der sidder én, måske flere udlændinge efter de nuværende regler, som skulle udvises, har måske heller intet med fremrykningen af redegørelsen, betænkningen og ministerens lovforslag at gøre; det kan ministeren måske svare på.

Normalproceduren er efter min opfattelse, at en betænkning bliver sendt til høring, når den er færdig, og når høringssvarene kommer tilbage, tager man disse svar med i sine overvejelser – og disse høringssvar er jo fra indvandrergrupper m.v. – hvorefter man laver et lovforslag, hvortil man eventuelt har kunnet bruge nogle af disse svar. I dette tilfælde er man jo altså gået en lidt mere hastig vej, og nu siger ministeren, at ministeren sender det ud til høring i øjeblikket. Så er spørgsmålet, om det vil få nogen som helst betydning for det lovforslag, som ministeren har fremsat, og som vi skal diskutere senere.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hr. Knud Lind beklagede, at jeg ikke har sagt, jeg vil gå. Det kan forstås på to måder. Det kan forstås på den måde, at hr. Knud Lind ønskede, jeg skulle gå, og det kan forstås på den måde, at hr. Knud Lind mente, jeg skulle holde fast på sagen. Jeg gætter på, at det var det sidste, og det vil jeg også gerne gøre, og det må vi så gøre i fællesskab.

Med hensyn til høringen mener jeg, jeg har svaret. Jeg mener selv, jeg har en pligt til – og jeg håber egentlig, at de fleste i retsudvalget mener det samme – at lytte til, hvad der kommer til os udefra i forbindelse med den høring, og hvis vi viser den åbenhed, er høringen så sandelig ikke ligegyldig.

Bernhard Baunsgaard (RV):

[Bernhard Baunsgaard]

Jeg fik ikke under mit første indlæg lejlighed til at sige tak for redegørelsen, hvad jeg naturligvis gerne vil gøre, selv om det nok fremgik af mit indlæg, at jeg ikke fandt, at redegørelsen var tilstrækkelig dybtgående.

Så vil jeg gerne komme med én yderligere principiel betragtning. Redegørelsen må nu ikke give anledning til en fortsættelse af den praksis, vi hidtil har haft, heller ikke som retningsgivende for de domstolsafgørelser, vi forhåbentlig får over et meget bredt spektrum for fremtiden.

Der har været talt om her, at folk, der har været indvandrere og bor her som gæstearbejdere, eller hvad man vil kalde det, ikke skal kunne udvises. Der er i hvert fald ét område, som vi formentlig alle sammen kan være enige om ubetinget giver anledning til udvisning. Det gælder folk, der, selv om de har boet her meget længe, har optrådt som spioner, eller som på anden måde har draget statens sikkerhed i fare. Det må være klart, at et sådant menneske automatisk bliver udvist.

Jeg vil meget gerne drøfte, hvordan vi skal stille os i narkotikasager og i terroristsager. Grunden til, at jeg gør det, er, at der i alle disse ting: spionage, terrorisme og narkotika, er tale om tætte internationale forbindelser. Der må være grænser for, hvor, jeg havde nær sagt liberale vi vil være i disse sager. Ved narkotikahandel kan der for mit vedkommende kun blive tale om, at man optager udvisning som ekstrastraf i sager, hvor der afgjort er tale om storhandel. Det forhold, hvor en svensk pige blev udvist af Danmark, fordi hun var i besiddelse af ½ g hash til eget forbrug, er naturligvis ganske utilstedeligt og bør under ingen omstændigheder komme på tale i fremtiden. Jeg mener heller ikke, at det, som man vel kan kalde småhandel med narkotika, kan komme på tale, men hvor det virkelig drejer sig om organiseret handel i stor stil, må vi tænke os godt om.

Det var godt, vi fik betænkningen af 14. december 1977 nu, for hvis man ser på, hvem der har siddet i kommissionen, er det foruroligende, hvor mange der sidder fra justitsministeriet. De er præget af den praksis, der hidtil har været, og især burde vi vel nok være betænkelige ved, at først bliver en chef for tilsynet med udlændinge udnævnt som medlem af udvalget, så går han af, hvorefter hans efterfølger også bliver udpeget som

medlem af kommissionen, hvorefter han går af, og så bliver hans efterfølger udnævnt, denne gang dog kun som observatør eller tilfornordnet. Det præger naturligvis en sådan betænkning; de mennesker, der har haft besværlighederne inde på livet, må naturligvis blive præget af det, men spørgsmålet er, om det vil være godt for os, når vi skal tegne fremtiden.

Hvad angår de mindretalsindstillinger, der er i betænkningen, føler jeg mig, så vidt jeg kan skønne, på alle områder mere tiltalt af mindretallets forslag, men jeg har en fornemmelse af, at selv mindretallet har været inde i overvejelser af, om man skulle prøve at foretage en afvejning af, hvad der politisk var muligt at få gennemført. Jeg håber naturligvis, jeg tager fejl, men jeg kan kun sige, at der er visse punkter, hvor jeg gerne havde haft en anvisning, der i endnu højere grad byggede på det, som hr. Gammeltoft Hansen i sin tid gav udtryk for i sin artikel i december 1981 i Juristen og Økonomen, hvor han sagde, at en udvanderlov naturligvis må bygge på en holdning. En af de mulige holdninger er den humanistiske. Jeg ville gerne i visse situationer have haft det, man for min skyld gerne må kalde en mere yderliggående anvisning på, hvad en sådan humanistisk indstilling ville medføre.

Ebba Strange (SF):

Ministeren stillede det meget direkte spørgsmål til mig og til hr. Wilhjelm om, hvorvidt vi, når vi sagde syv år, medregnede fængselsstraffen. Jeg er ked af at måtte sige det, men jeg synes, spørgsmålet er forkert stillet, for hvis vi går ud fra en syvårsregel, er det klart, at det er i det øjeblik, hvor sagen bliver rejst og dommen falder, at de syv år tæller. Det er de syv års ophold, der skal fortælle vedkommende, at hvis han kom til at begå noget kriminelt, så risikerer han i hvert fald ikke udvisning. På den baggrund kan fængselsstraffen ligesom ikke komme til at tælle med.

Fængselsstraffen kan komme til at tælle med, hvis vi ikke får denne regel indført, og dér er mindretallet i udvalgsbetænkningen inde på – jeg nævnede også lidt om det i mit første indlæg – nogle forskellige åremålsgrænser, og det er flertallet i øvrigt også. Det, jeg synes er vigtigt, hvis det er den mo-

[Ebba Strange]

del, vi skal ind på, er, at man kan tage den domstolsprøvelse, der skal finde sted ved sagens egentlige behandling, op på et senere tidspunkt. Det ville i særlig grad dreje sig om lidt længerevarende fængselsstraffe, hvor vilkårene kan ændre sig, mens man afsoner, og hvor jeg derfor synes – jeg mener også, det er i overensstemmelse med nogle betragtninger, der er gjort i betænkningen af mindretallet – at sagen skal kunne tages op igen.

Det giver selvfølgelig ikke den sikkerhed, som vi kunne ønske, men hvor vi lander hene en dag, kan det jo være svært at sige nu. Lander vi ikke dér, vil vi helst ser det fra SFs side, vil vi da gerne være med til at prøve at finde nogle andre steder at lande, som i hvert fald giver en større retssikkerhed, end vi har i dag. Men jeg mener, der er disse to ting i det.

Så vil jeg også gerne knytte en bemærkning til det, ministeren sagde om, at når vi nu har givet udtryk for – og det har vi vist nok alle sammen – at vi ikke ønsker indvandrerstopet ophævet, så bliver netop den rette lovgivning et stort problem. Her synes jeg, man har fundet en nogenlunde heldig form i det forslag, der foreligger, om at sidestille den afvisning, der sker ved grænsen af folk, som er uønskede, med det, at man sender folk hjem inden for den tre måneders periode, hvor de kan være her uden særlig opholdstilladelse. Det synes jeg løser de problemer, ministeren rejser. Så kan jeg ikke se, at disse 15 millioner mennesker, der passerer grænserne hvert år, skulle give os noget særligt problem. Det kan de selvfølgelig komme til alligevel, men så opholder de sig altså ulovligt her, og så er situationen efter min vurdering en anden.

Det sidste, jeg vil omtale i anledning af ministerens svar til os, var den ros, ministeren gav fremmedpolitiet. Jeg tror ikke, den deles af alle indvandrerne. Jeg ved, at en lang række indvandrere i nogle tilfælde har følt, at de nærmest var til afhøring, når de var nede hos fremmedpolitiet for at blive spurgt ud om deres vilkår, og derfor – det hører måske mere hjemme i den næste debat – er det en stor skuffelse for os i SF, at ingen, hverken flertallet eller mindretallet i betænkningen og heller ikke ministeren, har støttet indvandrerne i ønsket om at få oprettet et indvandrernevn, på samme måde som man altså nu foreslår et flygtningeavn op-

rettet. Jeg tror, det ville betyde en kolossal lettelse og tryghed for de indvandrere, der bor her, hvis vi fik et sådant nævn, der kunne tage stilling til en lang række af de familiesammenføringsager, opholdstilladelsessager, arbejdstilladelsessager, som daglig er et problem for nogle indvandrere.

Knud Lind (FP):

Indledningsvis vil jeg her i anden runde sige noget i anledning af, at der har været talt så hjertevarmt, bl. a. af hr. Wilhjelm, fru Ebba Strange og hr. Bernhard Baunsgaard om, at udlændinge ikke var mere kriminelle end danskere i øvrigt. Jeg var lidt ked af det intermezzo, der var, hvor man nærmest skar CDs ordfører ned, da hun talte om narkokriminalitet. Nogle af de ting, man har fremført, er man ikke rigtig kommet med dokumentation for; den mangler vi. Til gengæld vil jeg gerne henvise til kriminalforsorgens årsberetning for 1979 og 1980, der begge er udleveret til både hr. Bernhard Baunsgaard, fru Ebba Strange og hr. Wilhjelm; de kan ikke være ukendt med dem. Hvis de havde slået op under det, der hedder stofkriminelle ikke-brugere, som ikke selv er afhængige af stoffer, i kriminalforsorgens anstalter og arresthuse, ville de have opdaget, at 51 pct. af dem, der hensad dér i 1979, var udlændinge. Der er dog en glædelig udvikling, idet det for 1980 går ned på 43 pct. Men når hr. Wilhjelm, fru Ebba Strange og hr. Bernhard Baunsgaard kommer med sådan nogle postulat, så synes jeg egentlig, de skulle underbygge dem, for så vidt angår kriminalitet. Man har kritiseret fremmedpolitiet – i særdeleshed hr. Wilhjelm ofte – men jeg mener, det har været lidt med urette, hvis man tænker på, hvilke regler de havde at gå efter. Én ting er, at hr. Wilhjelm måske ikke generelt kan lide politiet, men man må dog også se på, hvilke regler det havde at gå efter, og det var altså nogle lapperier, som socialdemokratiet havde lavet frem til 1980.

Nu har man talt så meget om spørgsmålet om ægteskab og tilknytning til Danmark. Dér må jeg igen henvise til Danske Kommuner nr. 18 af 1981. Hvordan går det, f. eks. hvis en udlænding beslutter sig til at gifte sig med en dansk pige? Svaret giver lederen af Ishøj kommunes indvandrerkontor, altså i

[Knud Lind]

Danske Kommuner, nr. 18 af 1981, idet Edith Tabassum svarer:

»Jeg har ikke mødt nogen blandede ægteskaber i Ishøj, uden at det har været begrundet i, at manden skulle opnå en opholds- og arbejdstilladelse.«

Denne udtalelse er værd at have i erindring, når man tænker på den megen avisdebat, der har været omkring en filippinsk pige, der efter en narkodomsønske at forblive i Danmark. Det er også værd at nævne, at den pågældende først blev gift, efter at forseelsen var begået og afsoning var begyndt.

Der er flere grunde til, at Danmark bør opretholde en nogenlunde restriktiv praksis vedrørende udvisning. For det første har vi visse forpligtelser over for de øvrige nordiske lande i form af fælles pasunion m.v. For det andet vil en klar praksis inden for opholds- og udvisningsområdet kunne lette arbejdet i forbindelse med ansøgninger om dansk indfødsret. Udlændinge bør udvises, men de endnu er på opholdsstadiet. Dermed undgår man de mange udviklede regler om, hvorvidt en udlænding, der er blevet straffet, kan få dansk indfødsret eller ej.

Jeg vil slutte med endnu en gang at gøre justitsministeren og de øvrige politikere opmærksom på, at deres vidtgående tanker om, hvorvidt udlændinge, der er straffet, bør kunne forblive i Danmark, ikke er i overensstemmelse med den danske befolkningsindstilling.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Hr. Knud Linds lyrik om fremmedpolitiet skal jeg lade ligge, men der var to konkrete ting i det, hr. Knud Lind sagde. Den ene var spørgsmålet om proformaægteskaberne. Jeg husker ikke, om hr. Knud Lind var med til det møde, retsudvalget for meget nylig havde med rigspolitichefen og tilsynet med udlændinge. Men det var ikke hr. Knud Lind, der efterlyste nogen dokumentation dér, det var mig, og den dokumentation, vi fik, viste, at det ud af alt det dyneløfteri, man lavede, var en lille bitte, bitte brøkdelt, som ikke var faste samlevende, og som man derfor lavede udvisningssager på. Jeg kan finde tallene, jeg har dem oppe på mit kontor, og hr. Knud Lind fik dem også ved den lejlighed. Vi fik dem desværre ikke udleveret. Det var først,

da vi begyndte at gå tæt på, men så kunne vi skrive dem ned selv, hvis vi gad. Det er den dokumentation, der ligger dér.

Det andet punkt var spørgsmålet om indvandrere og kriminalitet, og dér gør hr. Knud Lind sig skyldig i præcis den samme misforståelse, som for et par år siden fik hr. Stetter til at køre frem mod indvandrerne og påstå kriminalitet. Det er klart, at sådan noget som narkokriminalitet, der i høj grad foregår ved kurér ind over grænsen, omfatter mange udlændinge, men det er noget andet end indvandrere. Indvandrere er folk, der har fast opholds- og arbejdstilladelse og har boet her i landet i flere år. Dokumentationen for, at de ikke gør sig særligt gældende på noget kriminalitetsfelt, lagde vi frem fra VS' side forud for forespørgselsdebatten om indvandrerens vilkår i september 1979. Det er trykt, folkettinget, hr. Knud Lind og andre har fået det. Andet fandtes der ikke på det tidspunkt. Vi måtte selv lave det, men bagefter er det blevet bekræftet af justitsminister Henning Rasmussen og af justitsminister Ole Espersen, og formentlig vil det også blive det af den nuværende justitsminister, hvis han skal til at forholde sig til det. Hr. Ole Espersen bekræftede det så sent som i dag: der er ikke større kriminalitet i indvandrergruppen end i tilsvarende danske befolkningsgrupper.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er det samme punkt. Skønt jeg ikke har været inde på det i denne forbindelse, er det også min opfattelse, at de statistikker, vi har, er helt pålidelige. Men hr. Knud Lind glemte jo rigtignok at oplyse os om, at de tal, han opgav, på 51 pct. og 43 pct. slet ikke omhandlede indvandrere, men omhandlede folk, der ikke har dansk statsborgerskab, hvoraf nogle er pågrebet ude i Kastrup lufthavn, og det er det ophold, de har haft i Danmark. Det turde dog være en forvriddning af statistik, som er helt uørt.

Men i øvrigt må jeg sige, det er en mærkelig opfattelse, man har. På den ene side kan hr. Knud Lind og andre ikke lide udlændinge, men på den anden side skal man gå ud fra, at de er bedre, end danskere er i gemenhed. Hvordan kan det hænge sammen?

Jeg tror, der skal alle slags folk til at lave et folk. Derfor er det et helt urimeligt krav,

[Bernhard Baunsgaard]

hr. Knud Lind rejste om, at bare man begår kriminalitet, skal man smides ud. Ja men så skulle de være meget bedre end os. Hvordan fik vore efterkommere det, hvis man skulle konstatere, at efterkommere af indvandrere altid var meget bedre end gennemsnittet af andre, der levede her i landet. Sikken en uhyrlig tilstand.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg er som mindstemål glad for, at hverken hr. Bernhard Baunsgaard eller hr. Wilhjelm trods alt – for det plejer de normalt – denne gang ønskede at bestride de oplysninger, der var givet fra kriminalforsorgen, men hr. Wilhjelm og hr. Bernhard Baunsgaard kunne måske fortælle mig, hvor de har det fra, at det er lutter udlændinge ude fra lufthavnen, der hensidder her. Kan man dokumentere den påstand, som man er kommet med her? Det vil vi gerne se.

I øvrigt vil jeg gerne gøre opmærksom på, at hele redegørelsen, lovforslaget m.v. ikke bare er et spørgsmål om nogen, som har fået eller søger dansk indfødsret; helt derhenne var hr. Bernhard Baunsgaard. Det angår både folks pas, visum o.a.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg har skam overhovedet ikke tænkt mig at bestride statistikken. Jeg har ikke sagt, at det kun var folk, der var taget ude i Kastrup lufthavn. Jeg sagde, at de tæller med mellem de 51 pct. Det er derfor, man ikke kan tillade sig at misbruge den statistik sådan, som hr. Knud Lind gjorde.

(Kort bemærkning).

Wilhjelm (VS):

Den statistik omfatter alle udlændinge, indvandrere såvel som ikke-indvandrere. Der er ikke lavet egentlige statistikker, og vi har dog bedt om i adskillige år – jeg ved ikke, om hr. Knud Lind har gjort det – at få delt dem op. Men der findes andre steder i disse beretninger osv. nogle opgørelser, der gør det muligt at skønne over, hvor mange af disse udlændinge der har været indvandrere. Det var det, vi gjorde i vores baggrundsmateriale i september 1979. Det kan jeg ikke referere

her, for det fyldte 3 sider, men det er den opgørelse på grundlag af alt, hvad der overhovedet fandtes af oplysninger – når man nu ikke har villet dele op i indvandrere og ikke-indvandrere, men bare har haft en kategori, der hed udlændinge – som er blevet bekræftet både af justitsminister Henning Rasmussen og justitsminister Ole Espersen. Der er ikke større kriminalitet blandt indvandrergruppen end blandt tilsvarende danske befolkningsgrupper.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Så er vi da nået så langt, for så vidt angår hr. Wilhjelm, at vi nu kan konstatere, at der ikke foreligger nogen statistik, der siger, om det er udlændinge ude i lufthavnen, eller om det er andre herboende med fast opholdstilladelse osv. Det er rigtigt, og derfor er man altså også nødsaget til at opføre dem i kriminalforsorgens statistik som værende udlændinge. Det var det, som der blev sagt heroppe fra talerstolen, hvorefter man kom med det postulat, at det skulle være udlændinge, der lige kom ind fra lufthavnen.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg ved ikke, hvordan hr. Knud Lind kan høre det; hr. Knud Lind plejer dog at være i besiddelse af normal høresans. Jeg har utrykkelig sagt: blandt de 51 pct., blandt de 43 pct. tæller de folk, der er taget ude i Kastrup lufthavn, og hvis ophold indskrænker sig til Kastrup lufthavn, med. Så kan man ikke misbruge det, sådan som hr. Knud Lind gør, og sige: der kan man bare se, hvor gale indvandlerne er.

Wilhjelm (VS):

Jeg vil gerne, mens vi er ved redegørelsen om udvisningspraksis – om ikke andet så for selv at kunne holde styr på det – gøre de bemærkninger færdige, jeg har om betænkningen, hvad det punkt angår, og så gemme de øvrige ting i betænkningen til behandlingen af lovforslag nr. L 105 om lidt.

Jeg mener, det er et rigtigt princip, at man under visse præcise omstændigheder skal være sikret mod udvisning, og som jeg lige nåede at sige, er mindretallet i betænkningen

[Wilhelm]

inde på noget af det samme. Vi kan diskutere de syv år, og jeg nåede vist også at sige, at der var den mulighed, hvis det endelig skal kobles sammen med betingelserne for statsborgerskab, at man nedsatte begge dele til 5 år, som socialdemokratiet var inde på, sidst vi diskuterede VS' forslag.

Men der er altså forbehold og undtagelser i mindretallets indstilling, hvad denne immunitet mod udvisning angår, og det var statens sikkerhed. Jeg synes, den største betænkelighed ved det, er, at man, hvis man følger mindretalsforslaget, ikke har garanti for, at de pågældende får lov at prøve deres sag ved en domstol. Der står udtrykkelig, at domstolsbehandlingen kun får opsættende virkning for udvisning, hvis domstolen direkte kræver det. Man kan altså stadig væk opleve en sag, om ikke i formalia så i realiteten en sag som den, der gav anledning til det store postyr, der førte til fremmedlovudvalgets nedsættelse. Jeg synes nok, at den sag i hvert fald i sine principper er af en sådan art, at den ikke bør gå i glemmebogen, heller ikke hos hr. Bernhard Baunsgaard, der her i sit andet indlæg synes at ville acceptere udvisninger på grund af statens sikkerhed. Skal det også kunne ske uden en egentlig domfældelse, uden at man har lejlighed til at forsvare sig? I den sammenhæng synes jeg, det er vigtigt, at der næsten ikke er noget, man er så forsvarsløs over for som beskyldninger for at true statens sikkerhed. Når vi ved, hvor lemfældigt terrorismebegrebet blev anvendt i den sag, synes jeg ikke, det er betryggende, at undtagelsen her går på, at man i realiteten kan praktisere udvisningen uden domfældelse.

Andre angrebepunkter i mindretalsindstillingen synes jeg er, at de, der ikke har været her hele 4 år, stadig væk kan udvises for, hvad jeg i hvert fald vil kalde mindre forseelser efter straffeloven. Jeg erkender, at det var lidt flot, når jeg i et indlæg i Politiken i dag er kommet til at skrive, at dér ligner mindretallet fuldstændig flertallet, for der er altså den forskel, at det skal være en fængselsdom og ikke bare en hæftedom. Men i øvrigt kan den vist være betinget, og altså 30 dages fængsel kan stadig væk være grundlag for udvisning efter mindretalsindstillingen, selv om man har været her op til 4 år. Det synes jeg også udhuler bestemmelsen om 1 års fængsel meget.

En tredje ting, jeg synes er angribelig, er, at det eksempel, som hr. Bernhard Baunsgaard har nævnt med udvisning af personer, der antræffes, som det vist hedder i politisproget, i besiddelse af et halvt gram hash, stadig væk kan foregå fuldstændig uændret, også efter mindretalsindstillingen. Der står i § 18, nr. 4 c, at alene besiddelse kan være udvisningsgrund, når man ikke har haft fast ophold her i mere end 1 år.

Endelig synes jeg, at tidspunktet for domstolsafgørelserne i udvisningssagerne er meget, meget betænkeligt. VS har tidligere foreslået, at afgørelsen først skulle træffes, når afsoningen nærmere sig slutningen, fordi vi principielt mener, det er et andet menneske, man tager stilling til efter f. eks. 4 års afsoning.

Vi blev meget angrebet dengang, også fra SF – jeg tror også af radikale og socialdemokrater – bl. a. fordi man sagde, at det så ikke mere er sikkert for udlændingene, og det, der er deres store problem, er at leve og afsone i denne usikkerhed med hensyn til, om de skal udvises eller ej. Det er det jo heller ikke efter forslaget her, for dér træffes afgørelsen på et tidspunkt, hvor sagen er varm og avisoverskrifterne er store, og hvor alt hysteri givetvis vil gå udlændingen imod, men alligevel bliver man ikke sikker på afgørelsen, for den kan genoptages, så de lever stadig væk med denne usikkerhed.

Jeg synes, det er vigtigt i forbindelse med afgørelsen om udvisning at sikre, at det sker ved særskilt procedure og ikke bliver sådan en blindtarm til selve straffesagen. Jeg er ikke sikker på, om det sker bedst ved samme domstol, eller det måske skulle være et nævn. Jeg vil dog sige, at hvis et nævn fik den sammensætning, som ministeriet gav fremmedlovudvalget, finder jeg det ikke særlig betryggende. Det skulle være et nævn med indvandrersorganisationer osv., men ellers måske domstolsafgørelse, men i hvert fald ved særskilt procedure. Jeg synes stadig væk ikke, at der er argumenteret overbevisende for, at det skal ske allerede ved straffesagen.

Der er nok nogen, der vil sige, at man kan skabe sig sikkerhed mod udvisning ved at vise lovlighed. Men det er nu ikke så enkelt, som hr. Knud Lind gjorde det til, at man skal udvises for klare straffelovsovertrædelser. Dette land er ikke fri for racisme, og hr. Knud Linds parti har i hvert fald ikke

[Wilhjelm]

gjort noget for, at det skulle blive fri for racistiske indstillinger. Der er chikane mod indvandrere. De kan komme ud for at blive chikaneret sådan, at de næsten bliver nødt til enten at tage alle øretæverne og risikere at blive kvæstet meget voldsomt eller komme i slagsmål. Man kan temmelig let uden egentlig skyld rage ud i en straffesag, der godt kan give mere end den dér ene måneds fængsel, og så længe vi ikke accepterer, at der er kriminalitet blandt indvandrere, som der er blandt danskere, så er og bliver det diskrimination. Det synes jeg vi er nødt til at slå fast.

Justitsministeren havde et konkret spørgsmål, som jeg har gemt til sidst. Det var, om afsoningstiden skal tælle med. Det har vi selvfølgelig overvejet, og jeg vil godt sige, at selvfølgelig kan man ikke lave en regel sådan, at man sikrer sig immunitet mod udvisning ved at lave noget tilstrækkeligt groft, lige så snart man kommer ind over grænsen, og dermed sikre sig de syv år dér på stedet; det taler for, at afsoningstiden ikke tæller med. Jeg vil godt sige, selv om jeg nok ved, det vil blive brugt imod os, at rent saglige hensyn taler jo også for, at afsoningstiden er en del af tilknytningsforholdet for folk, der ønsker at blive, som har faste relationer til deres danske børn, eller hvad det nu er, så jeg mener, man burde lave en kombination, der gik ud på, at hvis det nu var syv år, hvad jeg mener er for højt, skal mindst de fem ligge forud for afsoningen, og at afsoningen måske kun kan tælle halvt eller noget i den retning. Men der er også et tilknytningsforhold i fem års afsoningstid med udgangstilladelser og med danske relationer.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det var spørgsmålet til mig om, hvorvidt jeg forestillede mig, at udvisningen for spionagesager og vel især terrorisme kunne ske administrativt. Nej, det mener jeg ikke. Vi kan ikke gentage det, vi oplevede med mexikanersagen, at den aldrig blev bragt for domstolene, fordi, som den daværende justitsminister sagde, sagen ikke ville holde for domstolen, og alligevel blev manden udvist. Nej, det må ske altid efter domstolsafgørelse, når det drejer sig om indvandrere. Hr. Wilhjelm gjorde selv et forsøg på at definere, hvad

indvandrere var: det er jo ikke dem, der er her på tilfældige korte ophold som turister.

Jeg må i det hele taget sige, at udvisning af indvandrere er så alvorlig en sag, at det bør ske efter behandling ved en domstol og ikke administrativt. Og må jeg sige om dette med, hvornår det skal ske, at da er det nu nok rigtigst, at det sker samtidig med domsafsigelsen, men sagen kan jo genoptages. Så kunne vi sætte en spærregel ind: kun genoptages med henblik på mildnelse, aldrig på skærpelse.

Inge Krogh (KrF):

Angående justitsministerens spørgsmål om de syv, seks eller fem år, det jeg omtalte skulle være grænsen for, at man ikke kunne udvises, medmindre det var narkosager, så mener jeg, at i almindelighed skal fængselsopholdet ikke tælle med i den periode, og det vil altså sige, at tiden fra sigtelsen, og til fængselsopholdet ophører, i almindelighed ikke skal tælle med.

Så vil jeg lige sige angående det forslag, som kom fra fru Ebba Strange, at kristeligt folkeparti også meget gerne vil gå ind for et indvandrernev, men jeg må indrømme, at jeg håber, det bliver noget mere alsidigt sammensat end det flygtningenæv, der foreslås i forslaget, hvor der kun er tre personer med stedfortrædere, og hvor der mangler noget meget væsentligt, synes jeg, nemlig en repræsentant for Dansk Flygtningehjælp eller FNs flygtningehøjkommissær.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 105:

Forslag til udlændingelov.

(Fremsat 20/1 83).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 4 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 54:

Forslag til folketingsbeslutning om midlertidigt at stille visse udvisningssager i bero.

Af Wilhjelm (VS) m. fl.